

იქორი

E-mail: r.jalagania@mail.ru

№201 (260) 11-18 დეკემბერი 2012 სახალხო მოძრაობა „სამეგრელოს“ ორბანი 30 თეთრი

რელიგიური ექსტრემიზმი თუ “ნაციონალური” ანტირელიგიური ნარჩენები...

რელიგიურ მიმტევებლობას ქართველებს რომ ვერაფერს ვგასწავლის, წამსვე დარწმუნდები ადამიანი, როცა ცალ თვალს მაინც გადაავლებს საქართველოს მატინეს.

მაგალითად, როცა დავით აღმაშენებელმა თბილისი არაბების კლანჭებისაგან დაიხსნა, მან თბილისის ქრისტიანულ მოსახლეობას მაჰმადიანურ უბნებში ღორის დაკვლა აუკრძალა, რათა მაჰმადიანურ რელიგიურ მრწამსს წინააღმდეგობა და დიდმა მეფემ ამგვარი შემოქმედებით გამოიჩინა იმ მაჰმადიანების მიმართ, რომლებიც სამასი წლის განმავლობაში სისხლს სწოდებდნენ თბილისის ქრისტიანულ მოსახლეობას. თანაც, მაჰმადიანური სარწმუნოების ძალადობრივი რელიგიური ექსპანსიის შედეგად ჩვენ უკვე გვაკავდა ჯვარცმული წმინდანები აბო, არგვეთელები...

თბილისში, ოდითგან ერთმანეთის გვერდიგვერდ დგანან ქართული მართლმადიდებლური ეკლესია, სომხური სალოცავი, მუსულმანური მეჩეთი, ებრაელური სინაგოგა და არავის ახსოვს, რომ ამ სიწმინდეთა მომლოცველებს ერთმანეთისათვის გზა გადავლობთ, საკუთარ რჯულზე ღოჯის ადვლენისათვის შეეშალის ხელი. ახლა კი, მას შემდეგ, რაც ქვეყნის დამაქცევარი “ნაციონალები” და მათი შუურაცხადი “ბელადი” მიხეილ სააკაშვილი ისტორიის პოლიტიკურ სანაგვეზე აღმოჩნდნენ, მაგრამ მაინც ინარჩუნებენ გავლენის გარკვეულ ბერკეტებს, საქართველოში გამოვლინდა რელიგიური ექსტრემიზმის რამდენიმე შემთხვევა, რაც აშკარად არაა დამახასიათებელი ჩვენი მრწამსისათვის.

ამდენად, იბადება იმის სერიოზული ეჭვი, რომ ქვეყნის ხელისუფლებაში სიყალბითა და თადღობით მოსული ავადსახსენებელი “ნაციონალური მოძრაობა” ლეგალური მანერებითან არალეგალურ საბოტაჟსა და პროვოკაციებზე გადავიდა და შეგნებულად აღვივებს რელიგიურ ექსტრემიზმს, რასაც ალბათ მალე მიაკცევენ სათანადო ყურადღებას ჩვენი სამართალდამცავი სტრუქტურები.

მართლმადიდებელ ქართველებს მაშინაც კი არ გამოუთქვამთ გულისწერომა მუსულმანების მიმართ, როცა ვიდაც უჯიშო გადამოთელმა ჯალალედინმა 100.000 ქართველი დახოცა მოწამებობივად, რადგან მათ უარი განაცხადეს ქრისტიანობის დაგდებასა და ისლამის მიღებაზე. მას შემდეგ სისხლის ოკეანე დააყენა თემურ ლენგმა თუ შაჰაბასმა და სხვა მუსულმანმა მომხდელურებმა საქართველოში, მაგრამ ჩვენს ქვეყანაში საუკუნეთა განმავლობაში მცხოვრებ მათ თანამორჯულებზე არასოდეს გვიძიებია შური, რადგან საკუთარ თანამოქალაქეებზე მიგვიჩნდა ისინი. შემდეგ იყო ალა-მაჰმად ხანი, მაგრამ აქაც უფრო ხშირად ვახსენებთ იმას, რომ ამ სპარსელი კასტრიტული მიხანთროპის ჯარების წინააღმდეგ, ქართველთა მხარდამხარ, მის დაქვემდებარებაში მყოფ მუსულმან მემორებთან ერთად, თავგანწირვით იბრძოდა გარდაბნული მუსულმანი გმირი ხუდაი ბორჩალაოელი.

ქართველი პოეტები ლექსებს უძღვნიდნენ ხუდაიას და ერეკლეს ჯარში მებრძოლ უცხოტომელ სათანოვასაც!

არასოდეს გამოვიხატია მასიური პროტესტი იმ მონოფიზიტი სომხების მიმართ, რომლებიც სრულიად დაუსაბუთებლად გვედევნიან 650 ეკლესია-სალოცავს და ურცხვად ამტკიცებენ, რომ იგი სომხურია, ჯავახეთი კი, სავთოდ სომხური მიწაა. არა და, მსოფლიოს არაერთმა ავტორიტეტულმა მეცნიერმა გამოავლინა სომხური ევლემოლოგია და მათითება გააკეთა მათ მორღორღულ ბუნებაზე. მაგრამ, როგორც იტყვიან: “შეაყარე კედელს ცერცვი...” სომხები დღესაც ურცხვად ამტკიცებენ თავის სიყალბეს, ჩვენ კი ოლიმპიური სიმშვიდით ვისმენთ ყოველივეს და არასოდეს გვიცდია სომხ რელიგიურ მორღორღოთა თავებში ჯოხით შეგვეყვანა ის, რისი შეყვანაც, სამწუხაროდ, მშვიდი საუბრით არ ხერხდება!

მუსულმანები რომ დავით გარეჯის სამონასტრო კომპლექსს გვედევნებოდნენ, ეგეც სააკაშვილის და მისი ბანდის “განაღმებელი” მგონია, რათა წასაგებად განწირული არჩევნების წინ საზოგადოების ყურადღების ცენტრი სხვაგან გადაეცანათ, თორემ ჩაღმბიან თათარს მართლმადიდებლური კომპლექსი ისევე სჭირდება, როგორც მღვდელს აკორღონი! ჩვენ არც იმაზე გამოგვიტყვამს გულისწერომა მუსულმანების მიმართ, როცა მათ საინგილოში მდებარე ერთადერთი ქურმუხის ქრისტიანული ეკლესია ჩაკეტეს, გასაღები მოლამ ჩაიდო ჯიბეში და ქრისტიანებს მაშინ აძლევს ეკლესიაში ღოჯის საშუალებას, როცა მოეპრიანება. და ეს მაშინ, როცა მართლმადიდებლურ საქართველოში 300-მდე მეჩეთი მოქმედებს და ნებისმიერ მუსულმანს იქ ღოჯის ჩატარებას არავინ უშლის.

სწორედ ეს გახლავთ მადლიერი ქართული ბუნება, მოწიწებით გაჯერებული საქართველოსათვის სიკეთის მქმნელი ადამიანების მიმართ, მიუხედავად მათი რელიგიური მრწამსისა. სწორედ ამ მრწამსმა შეა სტრიქონები: “კაცი იყავ კაცური და, იქ ილოცე, სადაც გინდა...” მაგრამ, ჩვენი მიმტევებლობა ჩვენს სიბრძევედ არავინ უნდა ჩათვალოს, თორემ, ხომ შეიძლება ერთხელ ჩვენს სერიოზულად გავებრაზდეთ და ისე მოვქცეთ განსახლებულ რელიგიური მრწამსის ადამიანებს, როგორც ისინი გვექცევიან? დმერთმა დაგვიფაროს, თორემ მერე ნახეთ ჩვენი მისამართით წამოსული ბრალდებების ნიაღვარი!

ყველა ვეფრებით, ყველას თავზე ხელს ვუყვამთ და მაინც ურცხვად გვაბრალდებენ რელიგიურ ექსტრემიზმს და სხვათა რელიგიისადმი უპატივემულობას. და ეს მაშინ, როცა ფულით მოსული გადამოთელები და უფარავად ებრძვიან მართლმადიდებლობას საქართველოში, მაგრამ ამის თაობაზე ოდნავ ქვემოთ!

სამწუხაროდ, იშვიათად, მაგრამ სერიოზული რელიგიური დისბალანსი არც თუ იშვიათად წარმოიქმნება ხოლმე დღევანდელი საქართველოს სინამდვილეშიც. ასე მოხდა ახლახან ძირძველ ქართულ სოფლებში ცხრწყარო და ჭალა, სადაც ქართველ მართლმადიდებლებთან ერთად მუსულმანებიც ცხოვრობენ.

არცერთი რელიგიათშორისი კონფლიქტი არ წარმოიქმნება ცარიელ ადგილზე, და, როგორც ჩანს, ამ კონფლიქტსაც აქვს თავისი ობიექტური საწყისი, რის თაობაზეც მოგახსენებთ.

დასაბამიდან თითქმის ყველა სარწმუნოებას ჰქონდა კონფლიქტი ქრისტიანობასთან, მოგვიანებით კი თავად ქრისტიანობა გაიხლიჩა შუაში და ამ ცალკეულმა ნაპოვებმა ბევრად უფრო დაუნდობელი ომი გამოუცხადეს ერთმანეთს, ვიდრე სხვა რელიგიური მიმდინარეობის მიმდევრები წინამოებდნენ სრულიად საქრისტიანოს წინააღმდეგ. ამის ნათელი მაგალითი თუნდაც “ზართლომეს დამე” გახლავთ, როდესაც კათოლიკეებმა ათი ათასობით პუგენოტი დედაწულიანად ამოკლტეს. ინკვიზიციაზე აღარაფერს ვამბობთ...

მაგრამ არცერთ რელიგიას, თავისი არსებობის განმავლობაში, ისეთი მძიმე დაწოლა არ განუცდია, როგორც ქართულმა მართლმადიდებლურმა ქრისტიანობამ განიცადა. ალბათ წარმოვიგებინათ, როგორი

საფრთხის წინაშე იქნებოდა მუდმივად მუსულმანური ოკეანის ცენტრში აღმოჩენილ საქართველო, სადაც ნებისმიერი მოძალადე, გარდა მონღოლებისა, ცდილობდნენ აეპულეზინათ ქართველები, რომ დაეთმოთ ქრისტიანობა. მაგრამ ჩვენი ერის საომარი დევიზი გახლდათ “ქრისტესა და საქართველოსათვის!” სწორედ ამიტომ, ამაოდ ასკვებოდა ავად აზვითებული მუსულმანური ცუნამი ქართული ქრისტიანობის ბასტიონს და ასეთი ბრძოლითა და დავიდარაბით მოვაწიეთ დღემდე.

ახლა, ოცდამეერთე საუკუნეში, როცა თითქოს, მეტნაკლებად, მშვიდობამ და შექმნარებლობამ დაიხსადგურა დედამიწის ზურგზე, მართლმადიდებლობას დაუბინებელი მტერი გამოუჩნდა მასონების სახით, რომლებიც მილიარდებს ახმარენ მართლმადიდებლური სარწმუნოების შერყევს საქმეს. ამის თაობაზე ჯერ კიდევ 1997 წელს გავფრთხილებდა ცნობილი ქართველი პოლიტიკოსი, სახალხო მოძრაობა “სამეგრელოს” თავმჯდომარე ბატონი ალექსანდრე ჭაჭია: “თუ გაითვალისწინებთ, რომ იგივე გამოტყინებელი ბუზისიკი (ბევრი ქართველი პოლიტიკოსის საყვარელი მასწავლებელი) დღეს აცხადებს: “კომუნისზიმის დანგრევის შემდეგ ამერიკის ერთადერთ მტრად დარჩა მართლმადიდებლობა”. დააკვირდით, რომ საუბარია უკვე არა სახელმწიფოებზე, არა პოლიტიკურ წყობაზე, არამედ ხალხებზე – ქართველებზე, რუსებზე, ბერძნებზე. ისტორიაში ანალიოგიური “გულახდილობით” მხოლოდ პიტლერი დაღაღებდა...”

აქ აღარ შეუვადგები მასონთა განახრახის მიზანდასახულობას, რადგან ეს უკვე დიდი “მასონური შეთქმულებიდან” იღვებს სათავეს. გავიფრთხილდეთ მხოლოდ ბატონი ალექსანდრეს გაფრთხილებას – მასონებმა რელიგიური ომი გამოუცხადეს სწორედ იმ ქვეყნებს, რომლებიც მართლმადიდებლურ რელიგიურ მრწამსზე მდგარად დგანან. ესენია, ძირითადად, რუსეთი, სერბეთი, საქართველო, საბერძნეთი, ბულგარეთი...

თუ სხვა ქვეყნები მეტნაკლებად ეწინააღმდეგებიან მასონთა მოძალეობას (რუსებმა, მაგალითად, თავიანთ ქვეყანაში არ შეუშვეს მართლმადიდებლობის დიდი მოქმედი, მილიარდები მასონი სოროსი, რომელმაც საქართველოში მოახერხა შექმნა მართლმადიდებლობის წინააღმდეგ მებრძოლი ცენტრები და კვლავ ჩვენი სულგაყიდული ქართველების ხელით გამოუცხადა დაუნდობელი ომი ჩვენს სარწმუნოებას).

სერბეთში მასონების მიერ შეგზავნილმა ნატო-ს ჯარებმა სწორედ მართლმადიდებლური ეკლესიები ამოიღეს მიზანში და 500-მდე სალოცავი ააფეთქეს თვითმფრინავებიდან გადმოყრდით ბომბებით.

რაც შეეხება საქართველოს, აქ მასონებს ეკლესიების ნგრევა არ დაუწყიათ (თუ მხედველობაში არ მივიღებთ გლდანის ეკლესიის კარიბჭის ავტომანქანით შენგრევას), მაგრამ გადაწყვიტეს, რომ ქართველი ადამიანის რელიგიური მრწამსი შეეფრთხოთ ჩვენს მდიდარ ტრადიციებთან ბრძოლითა და რელიგიური ინსტიტუტების გაბიაბრუებით. ხელისუფლების სათავეში კი რელიგიური ბარბაროსის სააკაშვილისა და მისი ხროვის მოსვლის შემდეგ შეიქმნა ნოყიერი ნიადაგი მართლმადიდებლობასთან საომრად.

ანტირელიგიურ არენაზე გამოვიდნენ ურწმუნო უჯიშოები დარჩიანულები, თუთბერიძეები, პაიჭაძეები, თუვაძეები, ლაპიშვილები, თავგულიძეები და სხვა პოლიტიკური თუ არაპოლიტიკური ნაბიარლები. მაგრამ ვერ მოასწრეს, უფრო სწორად, ამჯერადც გადავრჩით, თუმცა, როგორც ჩანს, “ნაცები” და მათი პრეზიდენტობიდან გასაბუნძურებლად გამაზღვებული

საკაშვილი მაინც ვერ ისვენებენ და კვლავ ცდილობენ რელიგიათშორისი შუდლი დათესონ საქართველოს სხვადასხვა სარწმუნოების მოქალაქეთა შორის. ამას წინათ საქართველოს პრემიერ-მინისტრმა ბიძინა ივანიშვილმა სწორედ რელიგიურ ნიადაგზე წარმოქმნილ კონფლიქტებთან დაკავშირებით გააკეთა განცხადება:

“სრულიად შემაშფოთებელია ის ვითარება, რომელიც ამ ბოლო დროს შეიმჩნევა საქართველოს ზოგიერთ რაიონში – ერთმანეთს დაუპირისპირდნენ მართლმადიდებელი და მუსულმანი ჩვენი თანამოქალაქეები, რაც სრულიად უცხოა ჩვენი ხალხისათვის”.

ეჭვი არავის ეპარება იმ ჭეშმარიტებაში, რომ რელიგიური დაპირისპირება სრულიად უცხოა ქართველი ხალხისათვის. ამ წერილის დასაწყისშივე მოგიყვანეთ იმის თვალნათელი მაგალითი, რომ რელიგიური ექსტრემიზმი არ გახლავთ ქართული მოვლენა, რადგან ჩვენს ისტორიას არ ახსოვს სხვა სარწმუნოების წარმომადგენლებთან რელიგიური ნიშნით დაპირისპირების თუნდაც ერთი მაგალითი.

ჩვენ წონასწორობიდან იმანაც კი ვერ გამოგვიყვანა, რომ მუსულმანებით დასახლებულ ბათუმის ერთ-ერთ ქუჩაზე მუსულმანებმა შეურაცხყოფა მიაცენეს მართლმადიდებელ მღვდელს მხოლოდ იმიტომ, რომ მან ამ ქუჩაზე გაავლა “გაბედა”, და მხოლოდ სიტყვიერი გაფრთხილებით შემოვიფარგლეთ!

მაგრამ არც ის უნდა დაავიწყდეთ უცხო რელიგიის წარმომადგენლებს, რომ მართლმადიდებელი ქრისტიანების მოთმინებასაც აქვს სახალხოები!

დღესდღეობით კი მხოლოდ ის შეგვიძლია ვთქვათ დარწმუნებით, რომ ბოლო ჟამს, რელიგიური ნიშნით დაპირისპირების გახშირება აშკარად პროვოკაციის ნიშნებს ატარებს და საქართველოს სახელმწიფოს დისკრედიტაციას ისახავს მიზნად.

რელიგიური აღმსარებლობის თავისუფლება ყველა ამ ქვეყნის მოქალაქის კონსტიტუციური უფლებაა და, იმედია, ჩვენი ხელისუფლება არ დაუშვებს ვინმესათვის ამ უფლების შეზღუდვას, მაგრამ არც თავისი გადაამტკებელი რელიგიური პრეტენზიების მოთოკვა უნდა დაავიწყდეს ვინმეს, თუნდა იმის ფონზე, რომ დამნაშავე “ნაციონალურმა” ხელისუფლებამ ყველაფერი გააკეთა საქართველოში მართლმადიდებლობის დასაცნობლად და მართლაც, დანაშაულებრივი კანონების მიღებით, ღამის რელიგიურ სექტას გაუთანასწორო მართლმადიდებლობა საქართველოში.

სხვათა შორის, ჩვენც გვიგროვდება შეკითხვები როგორც საქართველოს ხელისუფლებასთან, ასევე ქართულ ეკლესიასთან. თუნდაც ასეთი:

– რატომაა, რომ იერუსალიმის წმინდა მიწაზე, ქრისტეს საფლავთან მორიგეობენ მონოფიზიტი სომხები, რომლებიც ორას დოლარს სთხოვენ საჩუქრად ქრისტეს საფლავის სახილველად მისულ ქართველ მართლმადიდებლებს. მათი სარწმუნოება ხომ ქრისტეს ადამიანად არ აღიარებს. საფლავი კი, როგორც მოგეხსენებათ, ადამიანებს გაანჩიათ და არა ღმერთებს და სხვა მითიურ არსებებს!

მაგრამ, ეს შეკითხვაა, და არა ულტიმატუმი!

2012 წლის საპარლამენტო საარჩევნო ბრძოლაში სამარცხვინოდ ხელმოცარულ “ნაცებს” და მათ “ბელად” სააკაშვილს ჯერ კიდევ ვერ გაუმიჯნავთ ერთმანეთისაგან ეს ორი მცნება!

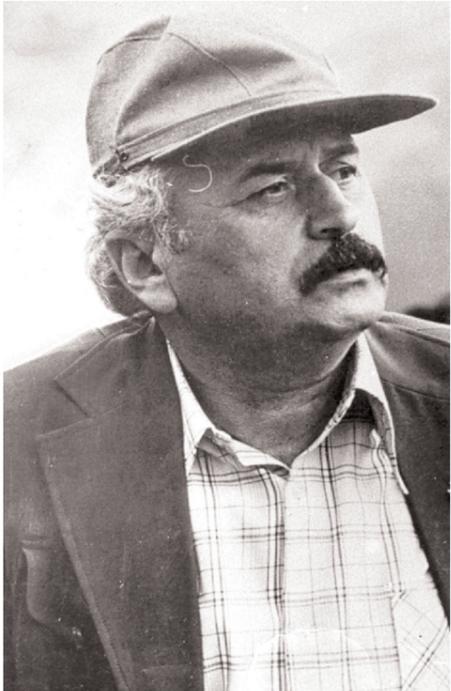
ან შევინებენ, ან შევავანებინებთ!
როლანდ ჯალაღანია,
“აია“-ს და “ფაზისი“-ს
აკადემიების წევრი

ბატონი რეზო ჩხეიძე 86 წლისაა

მსოფლიოს კინოსათვის ფართოდ აღნიშნავს მსოფლიოში სახელგანთქმული შემოქმედის, დიდი კინორეჟისორის ბატონ რეზო ჩხეიძის დაბადებიდან 86 წლის იუბილეს.

სამწუხაროდ, უკანასკნელი 9 წლის განმავლობაში იგივე არ ხდებოდა საქართველოში, მაგრამ ამაში გასაკვირი არაფერია – ეთნიკურად არაქართველი მიხეილ სააკაშვილი და მისი გარემოცვის ძირითადი ნაწილი ხომ იმ

ეროვნულ ჯგუფს ეკუთვნიან, რომელიც ყოველნაირად ცდილობს მიჩქმალოს საქართველოს მდიდარი ტრადიციები და შემოქმედებითი პოტენციალი და მხოლოდ თავიანთი განადიდონ როგორც კავკასიაში უმადლესი კულტურის მქონე ერთადერთი ერი. საიმისოდ ისინი ისეთ ამაზრზენ ინსინუაციასაც კი მიდიან, რომ შესანიშნავი ქართული ხალხური სიმღერები “ჩაქრული”, “მრავალკამიერი” და “წინწყარო” სომხურ სიმღერებზე გამოაცხადონ და ევროპას გააცნონ როგორც მათი ეროვნულ კლასიციზმის ნიმუში. და იცით რატომ? იმიტომ, რომ ეს “ჩაქრული” და “წინწყარო” ამერიკულმა კოსმოსურმა საგენტო დია კოსმოსში გაუშვა ბეთსოვენის “მთავრის სონატა”, ებრაელურ იანანა “შავანაგილა” და სხვა შედევრებთან ერთად, როგორც კაცობრიობის

შემოქმედების ნიმუში და მაღალი აზროვნების დასტური. ასეთი ჭაობის ანახსენებები იყვენ ცხრა წელიწადი

მოკალატებული საქართველოს ხელისუფლებაში და, რა გასაკვირია, რომ მათ ვულზე არ ეხატებოდეთ დიდი ქართველი შემოქმედი, რომელმაც თავისი განუმეორებელი კინოქმედებებით გააცნო მთელ მსოფლიოს პატარა, მაგრამ შრომისმოყვარე, კეთილსინდისიერი, სულიერი, რელიგიური, წინაპართა ტრადიციების ერთგული, ნიჭიერი და მეომარი საქართველო.

დიახ, არ უყვარდათ უგვანოთ რეზო ჩხეიძე, რადგან იგი თავის ნაწარმოებებში “წინდა გრაალის” მცველი იყო უდგას დარაჯად ქართულ ეროვნულ მენტალიტეტს, წინაპართა ტრადიციებს, სამშობლოსათვის თავდადებულ

ადამიანებს, სააკაშვილის ხელისუფალთაგან განსხვავებით, რომელთა ძირითად საზრუნავს ყოველგვარი ქართული ეროვნული წინააღმდეგ დაუნდობელი ბრძოლა და პომოსექსუალიზმისა და პროსტიტუციის პოპულარიზება წარმოადგენდა.

როდის იყო, რომ სატანას ღმრთის თანამდგომი ადამიანი უყვარდა!

ისინი მალევე “ჩარეცხა” ისტორიამ, რომელიც ყოველთვის ღირსეულ პატივს მიაგებს რეზო ჩხეიძის მხგავს უკვდავ შემოქმედებს, რომელთაც ჯერ კიდევ სიცოცხლეში დაიდგეს ხელთუქმნილი ძეგლი და თავიანთი უდღელი დაღობვილი მარჯვენით მრავალჯერ მიანიჭეს ესთეტიური სიამოვნება მსოფლიოს პროგრესულ საზოგადოებრიობას.

ბატონი რეზო გამორჩეულია იმ ხელოვნათა შორის, რომლებმაც ეპოქალური

ნაწარმოებები შექმნეს საბჭოთა დოგმატური იდეოლოგიის მკვინვარების პერიოდში.

კომუნისტური ეპოქის დამთავრების შემდეგ მრავალმა შემოქმედმა გადახედა თავის ნაწარმოებებს, მოაშორა მას კომუნისტური იდეოლოგიით თავსმოხვეული პასაჟები და ახალ ეპოქასთან შესაბამისობაში მოიყვანა ისინი. მაგრამ, რეზო ჩხეიძეს არაფერი შეუცვლია თავის იმ ნაწარმოებშიც კი, რომელიც თუნდაც რაიკომის მდივნის თემაზე შექმნილი არ შეუცვლია, რადგან რეზოს მიერ ჩამოქმდილი გმირები ეპოქალურები არიან და ისინი ნებისმიერ საზოგადოებრივ ფორმაციას დაამშვენებენ. სწორედ ამიტომ არ ჰკარგავს აქტუალობას მისი ფილმი “რაიკომის მდივანი” (მშობლიური ჩემო მიწავს...) მაშინაც კი, როცა რაიკომები უკვე დიდი ხანია წარუსლეს ჩაბარდა.

აქ მართლაც არაფრის შეცვლა არ შეიძლება, რადგან რეზო ჩხეიძის კონოგმირები, როგორ ამბულაშიც არ უნდა მოგვევლინონ ისინი, იდეალური სამშობლოსა და მოყვასის სიყვარულის, შრომისა და თავდადების კლასიკურ მაგალითს. შეიძლება შეიცვალოს მხოლოდ ჩვენნი დამოკიდებულებანი ამ გმირების მიმართ. მე, მაგალითად, დღეს უფრო მეტად ვაძინებ არა დიდ სამამულო ომში გმირულად დაღუპული “ღიმილის ბიჭები”, არამედ ცოცხლად დაბრუნებული “ბოლოკა”, რომელიც მცირე პენსიით საზრდოობს.

აბა მითხარით, რა შეიძლება შეიცვალოს “ჯარისკაცის მამის” გიორგი მახარაშვილის ხასიათში, რომელიც დღეს მთელი მსოფლიოს ჯარისკაცების მამად არის აღიარებული.

რაც შეეხება “ღონ კისოტს”, აქ უკვე რეზომ გააკეთა ის, რაც აქამდე ვერ მოახერხეს ამ თემას შეჭიდებულმა დიდმა კინორეჟისორებმა. რეზომ სრულიად ახალი სახე შესძინა სერვანტესის ამ უკვდავ ნაწარმოებს, ნათლად დაგვანახა მიაშიტი, შერეკილი რაინდის ტრაგიკული ყოფა როგორც შუა საუკუნეების ეპოქაში, ასევე დღესაც და, შეიძლება ითქვას, რომ შექმნა სრულიად ახალი ნაწარმოები, რომლის ხასიათობრივ პლასტუშიც დრამა ჩასაწვდომად ფილმის ერთხელ ნახვა აშკარად არ არის საკმარისი.

ასევე, ქართული რელიგიური ქრისტიანული სულისკვეთების სარკედ და მართლმადიდებლური მრწამის დაცვის უშუალოდ გოდოლად შეიძლება იქნეს მიჩნეული ბატონი რეზოს მიერ გადაღებული ფილმი “მაცხოვრის საფლაზე დანთებული სანთელი”.

რეზო ჩხეიძის შემოქმედება კომუნისტური მმართველობის ზენიტში იდებს სათავეს. მაშინ ხომ იმის გაფიქრებაც კი არ შეიძლებოდა, რომ კომუნისტური პარტია ოდესმე დაკარგავდა ძალაუფლებას, საბჭოთა კავშირი კი დაიშლებოდა. ამგვარი “კრამილური” აზრების მატარებელი ადამიანები ციხეკოლონიებში ისხდნენ, ან ფსიქიატრიულ საავადმყოფოებში “შეკურნალობდნენ”.

ცნობილი “უძრავობის” ეპოქა იდგა საბჭოთა კავშირად წოდებულ ნახევარ მსოფლიოში. მაგრამ ეს იყო იდეოლოგიური უძრავობა, თითქმის საუკუნუნახევრის წინათ შექმნილი “კომუნისტური პარტიის მანიფესტის” დოგმა, მოძველებული, ხევისმოდებული აზრების ზეობა. ადამიანების შემეცნებაში არაფრის შეცვლა არ შეიძლებოდა, რადგან რევოლუციისა თუ სოციალიზმის “უკვდავი” ბელადების მიერ კატეგორიულად იყო აკრძალული კომუნისტური მოძღვრების თუნდაც ოდნავი რევიზია. მაგრამ არსებობდა საზოგადოების გარკვეული ნაწილი, რომელსაც დიდად არ ადებლვებდა დოგმატური იდეოლოგიის პრობლემები.

ესენი ძირითადად გახლდნენ შემოქმედებითი ინტელიგენციის ღირსეული წარმომადგენლები, რომლებიც პრობლემური თემის სიღრმისეული წვდომის წყალობით ასერხებდნენ სოციალიზმის იდეოლოგიური ბარიერების გადალახვას. მაგრამ ამგვარი შემოქმედები თითხე ჩამოსათვლელი იყვნენ და მათ შორის ერთ-ერთი საკვანძო ადგილი ეჭირა კინორეჟისორ რეზო ჩხეიძეს.

მე არაერთჯერ აღმინიშნავს, რომ როგორც ხელოვნებამცოდნე, ორი წიგნი გამოვეცი რეზო ჩხეიძის შემოქმედებაზე. პირველი წიგნი 1981 წელს გამოიცა, მეორე კი 2004 წელს. თავის ქებებსა არაფერი მწამს, მაგრამ უნდა აღვნიშნო, რომ წიგნის მეორე გამოცემაში პრაქტიკულად არაფერი შემიცვლია, გარდა იმისა, რომ დაემატე რეცენზიები იმ კინოფილმებსზე, რომელიც პირველი წიგნის დასტამბვის შემდეგ გადაიღო ბატონმა რეზო ჩხეიძემ.

არაფერი შემიცვლია, ისევე, როგორც ბატონი რეზო არაფერს შეცვლიდა თავის კინონაწარმოებებში. და იცით რატომ? იმიტომ, რომ წიგნში გაშუქებული იყო ბატონი რეზოს შემოქმედება არა იდეოლოგიურ ფონზე, არამედ იმ პატრიოტული აღმაფრენის ჭრილში, რითაც ბატონი რეზო აუაღიბებდა კინოგმირთა პორტრეტებს.

ამასთან დაკავშირებით ერთ ამბავს გავიხსენებ. 2009 წელს საქართველოს საპარტიოპროცესში ახალგაზრდებთან შეხვედრა მოაწყო და მღვდელმთავრებმა ბატონ რეზოს სთხოვეს, რომ ახალგაზრდებისათვის ეჩვენებინა მხატვრული ფილმი “რაიკომის მდივანი”.

მიზეზი მარტივია: ამ ფილმში რეზომ არა მექრთამე და ჯიბიდან გავარდნილ რაიკომის მდივანებს (იგივე დღევანდელ გამგებლებს, იგივე გუბერნატორებს) უძღვრა სახობლო მოტივებს. არამედ წინა პლანზე წამოსწია ერისა და ხალხის საქმისათვის თავგადადებული ქართველი პატრიოტი, რომელიც ყოველგვარ სიძნელეებს უმცალავებოდა საერთო საქმის წარმატებისათვის.

მახსოვს, ამ ფილმში ელსადგურის ინჟინრად რუსი ეროვნების გმირის “ჩახმისათვის” როგორ უკვირებდნენ ბატონ რეზო ჩხეიძეს: საქმე ისე გამოიყვანე, თითქოს ელექტროენერგია ქართველებს რუსები ვეგადლევენო. არაქართული უმადურობა ასეთი მსჯელობა, რადგან საქართველოს ელსადგურების ინდუსტრია სწორედაც რომ რუსებმა ააღორძინეს საქართველოში და არა სააკაშვილის წინაპარმა რეპრესიონერმა სომხებმა. ამის დასტურად “ზაპეისი”, “ხრამისი” და “ენგურაშვიტი” საკმარისი იქნება, სხვა თბო და ელექტროსადგურებსზე რომ აღარაფერი ვთქვათ!

ალბათ ამიტომაც არის, რომ დღეს ბევრ შემოქმედს, ან მის უდღურ შთამომავალს, უკან გახედვა აღარ სურს და საგულდაგულოდ მაღავენ სოციალიზმის ეპოქაში შექმნილ, ცრუ პათეტიკით აღსავსე საკუთარ ნაწარმოებებს, თუმცა ამაში საძრახისს ვერაფერს ვხედავ. რადგა, ჯერ ერთი, მართლაც “სხვა დრო იდგა და სხვა ისტორიული ვითარება”, და მეორეც, ყოველი, თუნდაც შედარებით მდარე ხარისხის მქონე წიგნის, ფილმის თუ სპექტაკლის მიღმა დგას ავტორის თავაუღებელი შრომა.

და როდენ სასიხარულოა, რომ 86 წლის ხელოვანი დღესაც თავდაუზოგავად იღვწის საქართველოს კინოს ოქროს ფონდის შესავსებად, ვიდრე ერთ ფილმზე მუშაობას და ასრულებს, პრაქტიკულად მზადა აქვს მეორე ფილმის იდეა, არქიტექტონიკა, რეჟისორული ქარგა, დიალოგები...

არ შემიძლია, ამ წერილში მადლიერებით არ მოვიხსენიო ბატონი

რეზოს მშობლები: მამა – დიდი ქართველი მწერალი, დრამატურგი და მოქალაქე დია ჩიანელი, რომელიც 1937 წლის რეპრესიებს შეეწირა.

დედა – ქალბატონი ფაცია, შესანიშნავი ქართველი ბანოვანი, ვაქაცური შემართების მქონე ადამიანი, რომელმაც მიუხედავად თავსდატეხილი უბედურებისა და დიდი გასაჭირისა, სამშობლოს ღირსეული შვილები აღუზარდა.

ოჯახის მდიდარ შემოქმედებით ტრადიციებს ავრძელებს ბატონი რეზოს შვილი, შესანიშნავი მოქალაქე და კინორეჟისორი ბიძინა ჩხეიძე, რომელიც ორიგინალური ხედვის უნარითა და საკუთარი სტილით გამოირჩევა (და რომელმაც, სხვათა შორის, ჩემი სცენარით გადაიღო მოკლემეტრაჟიანი მხატვრული ფილმი “მჭიდელი”, რომელიც დღესაც არ ჩამოდის ეკრანიდან).

რეზოს ქალიშვილი თამარიკო კი ქართველი ერისათვის წარმოადგენს ეროვნული მოძრაობის სიმბოლოს, რომელიც ვერ გატეხეს კომუნისტთა დენა-შევიწროებამ და პოლიტიკური პრინციპულობითა და განსწავლულობით დაგვამახსოვრა თავი.

შემოდგომა უდგას მსოფლიო კინოს პარტიარქს, შვილისშვილების, შვილებისა და მისი შემოქმედების თავყანისმცემელთა სიყვარულში ჩაძირულ მუხლანაურად აღამიანს, რომელიც კიდევ მრავალი კინოქმედებით დაგვაფიქრებს, გაგვაცინებს და თავალებს ცრემლით დაგვიანამავს.

დიდი სოლომონი ბრძანდება: “მხოლოდ უბიწო, გაწმენილი და ფაქიზი სული დაიტევს ღვთაებრივ სიბრძნეს. ღმერთს არავინ ისე არ უყვარს, როგორც ის, ვინც სიბრძნესა შინა ცხოვრობს”.

დღეს კი, ვამთავსების მიერ “ნაბოძებ” ყავარჯუნზე დაყრდნობილი დაიარება სამშობლოს ღირსების დამცველ “ჯარისკაცთა მამად” აღიარებული ჭარმაგი ადამიანი და მედგად იცავს უღირს “ნაცთა” მიერ დამცრობილ-დაწიხლული საქართველოს ღირსებას!

სწორედ ეს გახლავთ სულით უდრეკ აღამიანთა ხვედრი, რადგან უფალმა რეზო ჩხეიძეს დაბადებიდანვე დაანათლა ერის სულიერი ღიდერობა.

ჯანმრთელობა და დღევრძელობა გუსურვით დიდ შემოქმედს, ბატონ რეზო ჩხეიძეს!

როლანდ ჯალაღანი, “ფაზისი“-ს და “აია“-ს აკადემიების წევრი

კოლხეთი — პაცობრიობის ცივილიზაციის სათავე

დასაწყისი "ილორი" №171-200

ფარნავაზს ქუჯის გამოცდილების გარეშე ბრძოლის ფართო მასშტაბებით დაწყება გაუჭირდებოდა. ამიტომ მიმართა მას ერთიანობის მოწოდებით... ჩანს, რომ ქუჯის პოზიციაზე დიდად იყო დამოკიდებული მოძრაობის მომავალი ბედი. უნდა დადგენილიყო რა ძალა გააჩნდა წინააღმდეგობის ფრონტს.“ (გრანი ქავთარია, ქუჯი, თბ., 2000, გვ. 14-15.)

„მაშინ გაიხარა ქუჯი სიხარულითა დიდითა და რქუა: „აღდეგ და მოველ ჩემ თანა, და ნუ შურობ ხუასტაგსა შენსა, და ხუასტაგითა შენითა გაგიმრავლენ სპანი შენი, ვიდრე გამოენდეთ მტრად აზონისა, მაშინ განიხარონ ყოველთა ქართველთა აწყვედილთა მისგან და მიწყუდებულთა.“ ქუჯის მოქმედება – საქმიანობამ ფარნავაზს გამარჯვების სრული რწმენა მისცა. ჩანს მან ცხვეთაზე უფრო საიმედოდ, ვერისი მიიხინა. როგორც აღინიშნა „მაშინ ფარნავაზ ფარულად წავიდა სიხარულითა... მივიდა ქუჯისთან და რქუა მას ქუჯი: „შენ ხარ შეილი თავთამათ ქართლისათა და შენ გმართებს უფლობა ჩემი. აწ ნუ შურობ ხუასტაგსა შენსა, რათა გაემრავლენთ სპანი და უკეთუ მოგვეცეს ძლევა, შენ ხარ უფალი ჩუენი და მე ვარ მონა შენი.“ (ქართლის ცხოვრება, I გვ. 22.)

ჩანს ქუჯის არ გააჩნია ამბიციები და თმობს პირველობას ქართლისა და ვერისის ერთიანობის სასარგებლოდ – საქართველოს ერთიანობისათვის, – ეს არის მისთვის მთავარი... ამიტომ, იმ დროს ბოლო მოეღო ქვეყნის განცალკევებულობას, რის შედეგად ერთიანობის ცენტრი გახდა ქართლი, ხოლო მეთაური, – ქართლის მამასახლისის შემკვიდრე, რომელსაც იმ დროისათვის არანაირი უფლება არ გააჩნდა.

პროფესორი რევაზ ბარამიძე წერს: „ქუჯი... ეს ბრძენი, წმინდა ზნეობისა და ასევე უწინააღრვევი კონცეფციის პიროვნება... ეს ისტორიულად დიდი მოღვაწე“. (რევაზ ბარამიძე, 23 საუკუნე და მხოლოდ 23 საუკუნე, გვ. 18.) „საქართველოს რესპუბლიკა“, 1997, 26 მარტი.)

რისმაგ გორდეხიანი ზუსტად და ლამაზად ამბობს: „ვერისისა და ქართლის გაერთიანება ხდება გენეტიკური ერთიანობის რწმენის საფუძველზე, რაც არსებითად ქართული ნაციონალური სახელმწიფოს ჩამოყალიბებას იწვევს. მას აქვს ერთი ოფიციალური და მწიგნობრული ენა, აქვს ერთი დედაქალაქი, პყავს მეფე... საქართველოს ისტორიის მომდევნო პერიოდებში მომხდარი პოლიტიკური ცვლილებები არსებითად ვერც ქართული ენის სტატუსს ვერ ცვლიან და ვერც ქართველობის ერთიანობისაკენ ღრულვას ვერ ანელებენ“ (რისმაგ გორდეხიანი. ქართული თვითშეგნების ჩამოყალიბების პრობლემა, თბ., 1993, გვ.18.). (ხაზგასმა ჩემია – კ.შ.).

გარკვევით ჩანს, რომ ერთიანებული მოქმედების ძირითადი ნაწილი ქუჯიდან მოდის. ეს იქიდანაც ჩანს, რომ აზონის წინააღმდეგ აჯანყების ცენტრს ვერისი წარმოადგენდა: „ვერისით შეკრებს ურიცხვნი სპანი და მიმართეს აზონს. ხოლო აზონმა მოუწოდა სპათა თვისთა და შემოიკრიბნა“. „წარვიდა აზონ და მივიდა კლარჯეთს და გამაგრდა სიმეგრეთა ში-

ნა... „და მოკლეს აზონ“ (გრანი ქავთარია აღნიშნავს, რომ აზონი კლარჯეთში იმითომ წავიდა, რომ ის წარმოშობით კლარჯი იყო და არა მაკედონელი).

ქუჯი ვერისეღმა, კოლხეთის ლეგენდარულმა მეფემ, დიდმა პოლიტიკურმა და სამხედრო მოღვაწემ, მისმა საქმიანობამ – ნებაყოფლობით უარის თქმამ გაერთიანებულ მეფობაზე (ფარნავაზის სასარგებლოდ), მტკიცე საფუძველი ჩაუყარა ქართლისა და კოლხეთის ერთიანი ქართული სახელმწიფოს შექმნას.

ფარნავაზის შემდგომი მეფე საურმაგის წინააღმდეგ აჯანყდნენ „ვერისთავები“, რომლებიც მეფემ მკაცრად დასაჯა. საურმაგმა თავის ორი ქალიშვილიდან ერთის საქმროდ სპარსეთიდან მოიყვანა თავისი ცოლის დისწული მირვან, რომელიც მის შემდეგ მეფე გახდა (უცხოელი), მეორე „ახული მისცა ძესა ქუჯისსა...“

პროფ. გ. ქავთარია აკეთებს განზოგადებას: „ლეონტი მროველის ცნობის თანახმად, ქუჯის მემკვიდრეებსაც ქვეყნის ერთიანობისთვის არასდროს უღალატნიათ. საქართველოს მეფეთა წინააღმდეგ დიდებულთა არც ერთ ფარულ თუ აშკარა გამოხვლას ვერისის ვერისთავები არ მიმხრობიან. ქუჯი სრულიად განსაკუთრებულ მოვლენას წარმოადგენს ქართულ ისტორიულ სინამდვილეში. ის წარმოდგენს ქართლისა და ვერისის ისტორიული ერთიანობის დამცველად... ფარნავაზს გვერდით ედგა მაღალი ზნეობრივი თვისებებით შემკული გმირი, რომლის სალოცავ კერას საშობლოდ და იმაზე ფიქრი წარმოადგენდა, რომ „განიხარონ ყოველთა ქართველთა... ქუჯი იყო ძველი ვერისის ქართული სამყაროს საბოლოო ფუძის ჩამოყალიბებელი. როდესაც XI საუკუნეში საქართველოს გაერთიანების საკითხი ხელახლა მოგვარებას მოითხოვდა, მემკვიდრეებმა თანამედროვეებს გარდასული ეპოქის ისტორიული ერთიანობა ფარნავაზისა და ქუჯის კავშირი შეახსენა.“

გ. ქავთარია აგრძელებს: ქუჯის სახელს უკავშირდება ქართველთა ერთიანობის პირველი ხმამაღალი ქდავება. მემკვიდრეებს შორის უძველესი წერილობითი გადმოცემა ჩვენი ისტორიის გარდამტეხი პერიოდის შესახებ, როდესაც ხდებოდა უმნიშვნელოვანესი ძვრები, - ერთ ხალხად ფორმირების პროცესი. ამ პროცესის დაგვირგვინებაში ღმრის წილი შეასრულა ვერისის ვერისთავმა (მეფემ და არა ერისთავმა), ქუჯი ვერისთავი კი არა მეფე იყო – კ.შ.) (გრანი ქავთარია, ქუჯი, გვ. 26-28. იხ. აგრეთვე გ. ქავთარიას ფარნავაზი, თბ., 1999, მისივე აზონი, თბ., 2000 და სხვ.)

***

სხვაგან აღნიშნულ საკითხებთან ერთად, აქაც გვინდა შევეხოთ აფხაზთა წარმომავლობისა და ვერის-აფხაზეთის სამეფოს განვითარების ზოგიერთ საკითხს და პირველ რიგში მოგვყავს პავლე ინგოროვას სიტყვები: „სახელწოდება ნიკოფსია შედარებით ახალი წარმოშობისაა. იგი დამოწმებულია მხოლოდ V საუკუნიდან ახალი წელთაღრიცხვისა, ხოლო ანტიკურ ხანაში ნიკოფსიას ერქვა „ლაზიკა“ („ძველი ლაზიკა“), ლაზთა ქალაქი. მე-5 საუკუნის ანონიმი გეოგრაფის პერიპლუსში აღნიშნულია, რომ შავი ზღვის სანაპიროზე, ლაიას კონცხის ჩრდილოეთით მდებარეობს პუნქტი „ძველი ლაზიკა“ (Παλαια Λαζικη), სადაც ამჟამად არის ვერტოვლოდებული ნიკოფსისი.“ (პავლე ინგოროვას, გეორგი მერჩულე, გვ. 136-137.)

პავლე ინგოროვას შემდეგ აგრძელებს: „ის გარემოება, რომ აფხაზეთის ქვეყნების (ძველი ჩრდილო-პონიოხეთის) ჩრდილოეთ საზღვარზე მდებარე პუნქტს ნიკოფსია ერქვოდა, ლაზთა ქალაქი და ლაზიკა, ე. ი. სახელი, რომელიც ერქვა ვერისის ქვეყანას (ხაზგასმა ჩემია – კ. შ.), – უაღრესად მნიშვნელოვანი ჩვენებაა; აქ გვაქვს სრულიად ზუსტი, ბრწინვალე დადასტურება მე-8 საუკუნის ქართველი ავტორის ცნობისა, რომლის თანახმადაც შავი ზღვის სანაპირო ვიდრე ნიკოფსიამდე შეადგენდა ვერისის ნაწილს“ (ხაზგასმა ჩემია – კ. შ.).

ვახუშტი ბატონიშვილი ამბობს, რომ ვერისის ქვეყნა იგივე აფხაზეთი, ე. ი. აფ-

ხაზეთს უწოდებს ვერისის ქვეყანას, იგი თავისი წიგნის სათაურშივე წერს: „აღწერა ვერისის ქვეყნისა ანუ აფხაზეთისა ანუ იმერეთისა“. ხოლო თეიმურაზ ბატონიშვილი „ძველი ლაზიკის“ – ნიკოფსიის ტერიტორიას ივერიას უწოდებს.

პავლე ინგოროვას მიუთითებს, რომ სატომო სახელიდან ჭანებიდან გვაქვს სახელწოდება ჭანეთი და ა-ჭან-რა, რომლის სახელწოდებაც ფორმაა ა-ჭან-რა.

პავლე ინგოროვას ამბობს, რომ „სახელწოდება მდინარისა – ფაზისი ქართული წარმოშობისაა. ძველ ქართულ დიალექტებში სიტყვა „ფაზი“ ნიშნავს წყალს, ამიტომ მომდინარეობს ეს სახელწოდება არაერთი მდინარისა საქართველოში. ფაზისი ერქვა რაიონს, ჭოროხს აკვამ – ფაზისი ანუ კაკამ ფაზისი. ასევე ფაზისი ერქვოდა არაქსს – იმ ნაწილში სადაც ქართველები მოსახლეობდნენ.

მხარის, მთავარი მდინარის სახელიდან, ცხადია დაკავშირებულია მხარის სახელწოდება „ფაზიანი“ და სატომო სახელი „ფაზიანი“, „ფაზიანელი“.

აკდ. ნიკო მარის მიხედვით წყალი ქართველთათვის ღვთაება, ანუ ღმერთი იყო.

თუ დავეკვირვებით საქართველოს კუთხეებისა და ტომების სახელწოდებებს, მათში დავინახავთ წყალს და ეს არ შეიძლება შემთხვევითი იყოს. მაგალითად, ტერმინები: „ფშავი“, „აბსეთი“, „აკუხეთი“, „ქართლი“, „იმერეთი“, „გურია“, „რაჭა“, „აჭარა“, „ქვერეთი“, „აფხაზეთი“, „სვანეთი“ და მისთანანი სემანტიკურად შეიცავენ წყლის შინაარსს.

წყალს ქართულში მრავალი შესატყვისი გააჩნია. მაგალითად: „კურ“, „ჯურ“, „წყალ“, „სი“, და სხვა მრავალი. როცა ვამბობთ სიტყვას „კურთხევა“ ეს იმას ნიშნავს, რომ ხდება წყლის დანთხევა. მაშასადამე, წყალი თუ ღვთაების სახელია, ფაზიც ხომ წყალია და გამოდის, რომ ფაზი ღვთაება ყოფილა (ჯ. ლომაშვილი).

პროფესორ ჯიბო ლომაშვილს სხვა ნაშრომებთან ერთად გამოქვეყნებული აქვს შრომა „ტერმინ „აფხაზის“ ეტიმოლოგია-სათვის“, რომელშიც განხილულია თითქმის მანამდელი ყველა მკვლევარის შეხედულება – თვალსაზრისი აღნიშნულ საკითხზე.

პროფ. ჯიბო ლომაშვილი აკეთებს განზოგადებებს და ასკვნის: „აფხაზეთის სამთავროში, ისევე როგორც აფხაზეთის სამეფოში, სახელმწიფო და რელიგიის ენაც მხოლოდ ქართული ენა იყო და არა აფსუური...“

„აფხაზი“ ჭეშმარიტად ქართული ტერმინია და მას არავითარი კავშირი არა აქვს „აფსუ“-ასთან...

აფსუები აფხაზეთის ისტორიულ ტერიტორიაზე მხოლოდ XVI-XVII საუკუნეებიდან უნდა გამოჩენილიყვნენ. ამიტომ ისტორიული აფხაზები მხოლოდ ქართველები ე. ი. მ. მერჯულაძე, ლაზები (შეიძლება სვანი-მისიმიანებიც) იყვნენ და არა აფსუები“ (ჯიბო ლომაშვილი – ტერმინ აფხაზის ეტიმოლოგიისათვის, თბ., 2004, გვ.60-61. ძალიან საინტერესოა ჯიბო ლომაშვილის ზოგიერთი სხვა შრომებიც. ვაჟა-ფშაველას საზოგადოებრივ-პოლიტიკური შეხედულებები (1988), ვაჟა-ფშაველა და ისტორიის საკითხები (2001), აღქმანდრე ჭავჭავაძის საისტორიო შეხედულებები (2005), საქართველოს სახელწოდება „გეორგიას“ ეტიმოლოგიისათვის (2005), ვაჟა-ფშაველა ილია ჭავჭავაძის შესახებ. ჭავჭავაძეების გვარტომობის ისტორიისათვის. აკაკი და ვაჟა (2007), ილია ჭავჭავაძე და ქართველთა წარმართული რელიგიის საკითხები (2007), ივანე ჯავახიშვილი ჯულიანელების ხსენება (2003) და სხვა.).

პავლე ინგოროვას მიხედვით ძველი კოლხეთის ტერიტორიაზე, მდინარე კელასურიდან და კელასუსის ეკლესიიდან ტუაფსმდე, ძველ ლაზიკამდე, კრასნოდარისა და მისი მიმდებარე ტერიტორიების ჩათვლით, VIII საუკუნიდან, ეწოდა აფხაზეთი. როგორც ვხედავთ აქვეს საუბარი, 1918 წლამდე, თითქმის 1921 წლამდე, კრასნოდარში იწოდებოდა მეფის ხელისუფლების პერიოდში შედგენილი ამ მხარის რუკა, რომელსაც მსხვილი ასოებით ეწერა „მინგრელია“. როგორც კი რუსეთმა სა-

ქართველოს ოკუპაცია მოახდინა, კომუნისტებმა დაიწყეს აღნიშნული რუკის სათითაოდ მოძიება – შეკრება და განადგურება. მთელი ტირაჟი გაანადგურეს, მაგრამ თითოთოროლა სადაც შემორჩა. ქართველი მკვლევარები დიდხანს დაეძებდნენ აღნიშნულ რუკას და რუსეთში მიაკვლიეს. 2008 წელს გამოცემულ წიგნში ჩვენ – ამ შრომის ავტორს, ლაპარაკი გვაქვს ამ ფაქტის შესახებ, მაგრამ რუკა ვერ აღმოვაჩინე. 2012 წელს (თებერვალი) ეს რუკა გამოქვეყნდა ჟურნალ „სამეგრელოში“ (№3), რომლის რედაქტორია ქალბატონი ნინო რეხვიაშვილი (ამ რუკის რამდენიმე ეგზემპლარი საქართველოშიც აღმოჩნდა), მისი რედაქტორობით გამოდის მეორე ჟურნალიც „რაჭველები“.

კოლხეთის (ვერისის) სამეფოს აღმოსავლეთით შეიქმნა მარგვეთის (არგვეთის) სამთავრო, ხოლო ჩრდილო-დასავლეთით აფხაზეთის საერისთაო. იმ პერიოდში „სვანები“ – ამ სახელწოდებით არ იხსენიებოდა (მათ ჰენიოხებად ან მისიმიანებად მოიხსენიებდნენ), – არც „ქართლის ცხოვრების“ დაწერის დროს (ა.შონია).

აღნიშნულ მდგომარეობას, რა თქმა უნდა, არანაირი ეთნიკური ცვლილებები არ გამოუწვევია – მარგვეთში მცხოვრები მეგრელები იწოდებოდნენ მარგველებად, აფხაზეთში მცხოვრები მეგრელები აფხაზებად, ლაზეთში მცხოვრები მეგრელები – ლაზებად: ცნობილია, რომ მროველის ეპოქაში (XI ს.) იმერეთი, გურია, რაჭა, ლეჩხუმი, აჭარა როგორც ადმინისტრაციული ერთეულები არ არსებობდნენ და ტერიტორიები, სადაც ისინი ამჟამად ცხოვრობენ, ვერისის ეკუთვნოდა და იქ მეგრეულ-ლაზები ცხოვრობდნენ.

როგორც ზემოთაც ითქვა, სამწუხაროა, როდესაც ქართველი მეცნიერები ამხინჯებენ ძველი კოლხეთის, ლაზეთ-ვერისის, თანამედროვე სამეგრელოს ისტორიას, ორმაგად დანაშაულია, როდესაც ეს ხდება ქართულ ენციკლოპედიაში (მაგალითად, პროფესორი გურამ მაშულია სხვებს აქ არ ვახსენებ, რომელიც წარმოადგენს ქვეყნის სარკეს. ორივე მაგალითი: ენციკლოპედიაში ნათქვამია: „ქართული ჯგუფები მოიცავს უფრო მცირე ეთნოგრაფიულ ჯგუფებს – ქართლებს, კახელებს, ინგილებს, ქიზიყელებს, თუშებს, ფშაველებს, მოხევეებს, ხვესურებს, მთიულელებს, იმერლებს, გურულებს, აჭარლებს, რაჭველებს, ლეჩხუმელებს, მესხებს, ჯავახებს“. ავტორი ჩანს ძალიან დაინტერესებულია ქართველთა ეთნოგრაფიული ჯგუფებში არ შედიოდეს ყველაზე მრავალრიცხოვანი ხალხი – მეგრელები და სვანები. ეროვნულ ენციკლოპედიაში ამის დამწერი ნუთუ თავს უხერხულად არ გრძნობდა. ზოგი ამით საკუთარ თავს შეურაცხყოფას აყენებს.

ვიმეორებ, შემთხვევით არ უთქვამს ქართული ისტორიოგრაფიის კორიფეს ივანე ჯავახიშვილს: იმერლები და გურულები „გაქართველებულ“ მეგრელებად უნდა მივიჩნიოთ. ისტორიული მეცნიერების მეორე კორიფე მიხაკო წერეთელი, 1910 წელს წერდა: „იქ, სადაც დღეს იმერლები და გურულები არიან, წინათ მეგრელები ყოფილან. ამას ამტკიცებს გეოგრაფიული სახელები და თვით სახელი „იმერეთი“ და „გურია“ – იბერეთი ეგერო-გვერ, რაც ნიშნავს მეგრებს...“

თვით სიტყვა ქართველი „ქართუ“-ელი ნიშნავს სადაურობას, „ქართუ“ კი ნიშნავს ქალდას... ჩვენი წინანდელი სამშობლო ალბათ ქალდა იყო! („ მიხაკო წერეთელი, ერთი და კაცობრიობა, თბ., 1990, გვ. 229). გავიხსენოთ ნათქვამი: სამყაროს – კაცობრიობის ისტორია კოლხ-ქალდეველებით იწყება უფრო გვიან კოლხ-ქალდეველთა „იმპერია“ იქნება აღნიშნული და ზოგიერთი სხვა რეგიონები ვერისის სამეფოს ტერიტორიაზე გაჩნდა. ერთიანი საქართველოს სამეფოს შექმნა X-XI სს-დან.

კლიმენტე შელია, პროფესორი, მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწე (გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

მარად ჭაბუკად დარჩენილი სული...

დედის აჩრდილი მიმდის გზაში. ამ ნათურების ცოფიან თვალებს, ქრისტეს თვალები შეცვლიან მაშინ. ამ ლირიკის ფონზე თავზარდამცემი რეკვიემის ჟღერადობას იძენენ დათა გულუას სიტყვები, ლექსიდან "რეკვიემი":

"მე გუშინ ისე დაგვიკიდეთ ოთახის ჭალებს, ეს სიკვდილია, მახსენებდა ოდნავი რხევა"

სარკის მინაზე აორთქლებულს ვუმზერდი სახეს, ჩემს პროცესიას, მეგობრებო, მოჰყვებით ნელა"

და თითქოს ამჟღავნებს საკუთარ მეგობრებს, სიკვდილის წინაშე კრთომას უბათილებს მათ:

"შენ, მეგობარო, ვთხოვ, მომიცადე! თუ სიკვდილია, ბოლოჯერ იყოს, მე მას შევხვდები პირმომცინარე, ვით გალაქტიკად ამაყი იო..."

საინტერესოა, რა ბაღებდა მის ასეთ ძლიერ მგრძობელობას? არაცნობიერი შემეცნებიდან იღებდა დასაბამს, სხვადასხვა სიბრტყეში მოქცეულ საგნებს რომ უზოგადეს პოეტურ ხატად უმთლიანებდა, ყოველ პოეტურ სიტყვას თუ ცნებას, ფიქრსა თუ აღქმას რომ უსიმბოლოებდა:

"ზარები დონ..."

ზარები დონ...

ზარები დონ...

მორბის სუფსარქისის ქართა მისტერია,

სული დაემონა მბორგავ ისტერიას...

ზარები დონ...

ზარები დონ...

ზარები დონ..."

განა სწორედ არაცნობიერ შემეცნებას არ შეჰქონდა წესრიგი მის შეგრძობებებსა და წარმოსახვებში, მის აღმოდებულ შთაგონებასა და პოეტურ ექსტაზში, სულს რომ ცნობიერისა და ქვეცნობიერის საზღვარზე დააქროლებდა?!

"მარადიული ფერით ნადული, უცებ აგებხე ტიანშანს: ჰეი! მიწა თეთრია თოვლის აღლუმით, როგორც ჭაბუკი დორიან გრეი!"

არაცნობიერის შემეცნება უქვეცდომად და უმთლიანებდა დამკვლევ ფიქრებს, ერთმანეთს უკავშირებდა ურთიერთგამომრიცხავ აზრებს, სხვადასხვა დროსა და სივრცეში მოღვივებულ საგნებს, ერთ წერტილში უკრიბავდა წარსულსა და მომავალს, აქაურ და იქაურ არსებობას, უშეშებდა წარმავალს და უცვლელ წამიერებად გარდასახავდა,

რითაც უახლოვებოდა საგანთა დაფარულ არსს.

შთაგონების წამებში ისე იმზირებოდა საკუთარ არსებაში, ვით მისტიურ სარკეში, იმზირებოდა ნისლიანი თვალებით და ჭკერებდა თავის ორგულს – დასაკარგად განწირულს:

"მე ზღვის ტალღებზე კვლავ ვაკაკუნებ, პოსეიდონი არ მიღებს არკებს. და ტყე ბებერი გალობს ფსალმუნებს, ჩუმიდ ღოცულობს თვით ჩემი სარკეც..."

ამ მისტიურ სარკეში მისი ხილვები და წარმოსახვები, ძლიერი მგრძობელობისგან აღძრულნი, ელვისურვად ენაცვლებიან ერთმანეთს, ენაცვლებიან და ქნიან იდუმალ ხატებსა და სურათებს. ამ იდუმალ ძალით შეჭურვილი, ყოველ საგანსა თუ მოვლენაში რაღაც შეფარულ აზრს აღმოაჩენს ხოლმე, რაღაც ზეგრძობიერ ძალას, ყოფით ხახებს სიმბოლურ ხახებად რომ გარდაქმნის და ნისლოვანებით დაბურავს, ყოფით ბგერებს მისტიურ მუსიკად რომ გარდასახავს, რისი გაღვივებაც ადამიანში გაიდუმალეულ ძალას ძალუქს მხოლოდ:

"ოცნება რკალად აუყვავ ფერდებს, გასკდა ტომარა ახალი წვიმის და სველი თოვლით ისრესდა გვერდებს წარსული ჯამის ფერადი კომი. გულს შეეპარა ლურჯი მეღანი, მთვარე ირწყვია დრუბლის ჰამაკზე. სულის ჰოლიდან გაელენ ყველანი, დარჩენილ წუთებს დავთვლი დანახე..."

ასე მერყეობს წარმოსახულსა და ხილულ ყოფიერებას შორის, რაც უმტკიცეს რწმენას, რწმენას უმადლეს სამყაროსთან ზიარებისა, უხმობს ბუნების ფარული სულისაკენ, ყოველი არსების უხილავი სახეებისაკენ და ყველაზე უსიცოცხლო საგნებსაც კი სიცოცხლეთა და პოეტური სულით მსჭვალავს

"სიცოცხლე მარდი, ახალი, ნორჩი მიკრობილია სიპ ჰეადა ფსკერზე, მათი ხახსახა, სპეტაკი ჩონჩხი ბუნებას ადგას ნამუსად მხრებზე..."

ყოველთვის ღრმად სწამდა: როგორც არის ადამიანის შინაგანი შეგრძობები და განწყობები, რაც მთავარია, მისი შინაგანი აზროვნება, ასეთივეა მისი მრწამსიც, მისგან აღქმული საგანთა და მოვლენათა სამყარო, შორეულობის ის მხარე, გამუდმებით რომ მიელტვის; ნივთიერი ყოფა, სადაც ადამიანურ და სამართლიან არსებობას მიელტვოდა, ველურ ყიუინასა და წველიაღში გათქვეფილიყო...

დაიხ, ყოველივე მიდის, ყოველივე მოძრაობს ყოველივე მიედინება და ეს სვლა გაურკვეველი უსასრულობისაკენ დროა – მარადუცვლელი და სივრცეში შედებულები, სივრცე კი – სიცარიელე და უსასრულობაა დროისა, ერთფეროვანი, შენერებული დროა, სივრცე, ვით დრო, მომცველია ყოველივეს: "სარკოვანიდან ისმის ტირილი მტოკავი ნერვის, ბლავილი ჟამთა მოცვლის. სარკოვანიდან მოფრინავს მკედარი ღიმინი, მტკნარი ბგერები და დაღლი სფინქსების ლოცვის..."

განა დრო, მისი მოძრაობა თუ უძრაობა არ აქცევდა არაბობად მის სიხარულსაც და მწუხარებასაც, დრო ვერ უშრეტდა თვით ყველაზე უსპეტაკეს ცრემლსაც კი...

არ შეიძლება გაურკვეველობის ლაბირინთებში არ შევიტყუოს დათა გულუას შემოქმედებამ, მისმა მისტიურმა ხილვებმა, მრავალწახნაგოვანი ასოციაციები არ აღგიძრას და მრავალგზის არ დაგაფიქროს მწარედ.

ამიტომ, დროა აქ გაეწვრდეთ! "კარგი ჯმა მამულს უკვდება"-ო, მწარედ მოთქვამს პოეტი, მაგრამ გულს მაინც ვერ ითხებს მძიმე დანაკარგით დათრგუნული.

მიუხედავად დროის შეუბრალებელი სრბოლისა, ვერც შენი მკითხველები ვერც ოჯახი, ვერც შენი მეგობრები გულს ვერასდროს მოიხებენ შენი დანაკარგით, რადგან "ვაგლახ, რომ მამულს მოუკვდი", შეილო, დათა!

მსუბუქი იყოს შენს გულზე დაგანებული ქართული მიწა!

ეს წერილი შენი ზარდამცემი სიტყვებით მსურს გავასრულო:

"...და ის საფანტი, ჩემს გულზე რომ მოსულა ნუშად,

იყო გარდასვლა შემოდგომის თეთრი ღამისი,

დალევწილი მაქვს თვალის ჭრილში საცქერი შუშა

და, სიყვარულო, შენ ყოფილხარ ჩემი დანტესი..."

...მოდით, დამხედეთ, გარდაცვლილმა როგორ ვიბრძოდე,

ნუ შეგაშინებთ თალხისფერი ჩემი სხეული.

მე არ მოემკვდარევი, არ მოემკვდარევი, მხოლოდ ვიცოცხლე.

ამაოებით არ მივსია სულის რვეული..."

როლანდ ჯალაღანი

"ჩელა" შველას და კატრონობას ითხოვს

არ არსებობს ფოლკლორი ძველის გარეშე და რაც უფრო ხნიერია ანსამბლი, მით უფრო მნიშვნელოვანი და ღირებულია ის. სწორედ ეს ითქმის სიმღერისა და ცეკვის ანსამბლ "ჩელაზე", რომელიც მრავალი წლის განმავლობაში ზუგდიდელთა საეზიზიტო ბარათი იყო. მომავალ წელს ფოლკლორულ ანსამბლ "ჩელას" დაარსებიდან 45 წელი უსრულდება და ამ დღეს ანსამბლის გაუბედურებულ ვითარებაში ხდება. "ჩელას" მოაშორეს მოცეკვავეთა და დამკვრელთა ჯგუფი და თუ "ჩელა" ადრე ასამდე ვეწერს ითქვამდა, დღეს გუნდში მხოლოდ თექვსმეტამდე მომღერალია.

წელს, 23 ნოემბერს, გიორგობის დღეს ზუგდიდის სახელმწიფო დრამატულ თეატრში მაყურებლის წინაშე წარსდგა ჩელა, რომელიც ძველი ჩელას აჩრდილი იყო. "ეს იყო გაპუტული" ჩელა და არა ის ანსამბლი, რომელიც სასწაულებს ახდენდა სცენაზე და რომლებიც ქართული ცეცხლოვანი ტემპერამენტით ასრულებდნენ წამდელი, ჩვენი წინაპრების მიერ თაობიდან თაობამდე გადმოცემული ქართული ხალხური შემოქმედების საუკეთესო ნიმუშებს. ჩვენი თხოვნა და სურვილია, ანსამბლ "ჩელას" ძველმა თაობამ განაგრძოს სცენური სიცოცხლე, ჰქონდეს ხელშეწყობა. ჩვენი ასაკისა და სტატუსის შესაფერის ფესტივა-

ლებსა და ღონისძიებებზე მივიღოთ მონაწილეობა", – აცხადებს ჩელას ერთ-ერთი დამაარსებელი, ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწე რეზო ბულია. მისი თქმით ჩელას უნდა დაუბრუნდნენ მოცეკვავეები და დამკვრელები, რათა ღირსეულად შეხვდეს ჩელა 45 წლისთავს.

ანსამბლ "ჩელასა" და ანსამბლს "ოდიოსა" გაერთიანების შემდეგ, ამ გაერთიანებულ ჯგუფს ხელმძღვანელობენ გამოჩენილი ლობტარები: პოლიკარპე ხუბულავა და ომარ ნოდია, რომელთაც დახმარება და მხარდაჭერა სჭირდებათ.

მე ხელში ჩამივარდა ფოლკლორულ ანსამბლ "ჩელას" წარმომადგენელთა ერთობლივი განცხადება გაგზავნილი საზოგადოება "ზუგდიდელის" თავმჯდომარის, ბ-ნ ოთარ ფაცაციასადმი, რომელსაც ხელს აწერს 11 ადამიანი. ისინი ითხოვენ ოთარ ფაცაციასაგან შუამდგომლობას ზუგდიდის რაიონის გამგებელთან ალექსანდრე ქობალიასთან, რათა მათ შეხვდეს გამგებელი და მაინც ვართ ჩელაზე. დღეს რატომღაც "ჩელას" უვიწყებენ წარსულს და საცაა დაშლითაც ემუქრებიან. რატომღაც არაფერს დაფიქრებულა იმაზე, რომ სულ მცირე ყურადღების ღირსნი მაინც ვართ. თითქოს ფიქრობენ, რომ ჩელამ თავისი მისია ამოწურა. ეს ასე არ არის. ჩვენ ნამდვილად შეგვწევს უნარი, რომ

ვიყოთ ღირსეულები, ისეთები როგორებიც მაშინ ვიყავით, როდესაც ჭეშმარიტი ზუგდიდელებისაგან დიდ ყურადღებას, თანადგომას, ხალხის სიყვარულს ვგრძნობდით. ავიწყდებათ, რომ ფოლკლორი რაც უფრო ძველია, მით უფრო ძლიერია და რომ სიახლემ სიძველე არ უნდა ნაშალოს. რატომღაც ზუგდიდს უნდა დაივიწყოს "ჩელას" არსებობა, როდესაც ჩელა დღემდე კარგად ახსოვთ და აინტერესებთ თბილისში. ჩვენი სურვილია, რომ კვლავაც ისმოდეს "ჩელას მრავალჭამიერი" სადაღიანოში", ნათქვამია განცხადებაში.

დაიხ, "ჩელას" თანადგომა და დახმარება სჭირდებათ, მაგრამ პირველ რიგში სახელმწიფოსაგან. ნუთუ ვერ გამოინახა საამისო მიზეზული თანხა ზუგდიდის გამგეობაში, მაშინ როდესაც გავრცელებული ვერსიით, ყოველწლიურად, კულტურული ღონისძიებების ჩასატარებლად ზუგდიდის გამგეობის ბიუჯეტიდან იხარჯება 650 000-მდე ლარი, ყოველად იგემოვნო კონცერტებისა და უსახური მომღერლებისა, თუ მომღერალთა ჯგუფების დასაფინანსებლად.

ლალო ძირია, ზუგდიდი

ბიძინა ივანიშვილი: ელჩების დამტკიცების სანაცვლოდ, ციხიდან რამდენიმე ადამიანის ბანთავის უფლება მოსთხოვს

საქართველოს პრემიერ-მინისტრის, ბატონ ბიძინა ივანიშვილის განცხადებით, ელჩების დამტკიცების სანაცვლოდ, მას ციხიდან რამდენიმე ადამიანის განთავისუფლება მოთხოვეს. მისივე თქმით, საგარეო საქმეთა მინისტრმა მაია ფანჯიკიძემ პრეზიდენტს ელჩებთან დაკავშირებით განმეორებით მიმართა და "რეაქციაც მაშინ უნდა მომხდარიყო".

"მე როგორც ვიცი, ელჩების დამტკიცების სანაცვლოდ მათ რამდენიმე ადამიანის გამოთავისუფლება მოითხოვეს ციხიდან, სადაც მათი გუნდის რამდენიმე წევრი იხდის სასჯელს, თუ ელოდება პატიმრობას" – აღნიშნა პრემიერმა.

ივანიშვილის შეფასებით, საქართველოში შერჩევითი სამართალი არ არის და პოლიტიკური ნიშნით არაფერს იღებენ. "ვინც დააშავა, მხოლოდ მათ მოეკითხებათ. ელჩებს ამათთან ნუ დააკავშირებენ. მთავარბის ნორმალურ ფუნქციონირებას კრიმინალთან ნუ გააიგივებენ", – დასძინა მან.

როგორც ყველა ადამიანურ რესურსს, სააკაშვილი და მისი ნაციონალური ელჩებსაც საკუთარი პიარისთვის იყენებდნენ და ახლაც ელჩების მეშვეობით სდებენ ბრალს საქართველოს ახალ ხელისუფლებას ადამიანი უფლებების მასობრივ დარღვევებსა და "ნაცების" პოლიტიკურ დევნაში. და ამას აკეთებენ ის "ნაციონალი" არაადამიანები, რომელთა წაქეზებითაც, ამ სამიოდ თვის უკან, ქართულ ციხეებში შეყრილ პატიმრებს ცოცხებითა და ხელკეტებით აუპატიურებდნენ. სააკაშვილი კი ჩვეული უტიფრობით გემოდღვრავს ხან უცხოური გაზეთების ფურცლებიდან და ხანაც უცხოეთიდან, მაგრამ საშინლად დამფრთხალი მოითხოვს მისი დაპატიმრებული თანამზრახველების ციხიდან განთავისუფლებას, და თან ამას აკეთებს მისთვის დამახასიათებელი ჩარჩული გარიგები. ემინია სააკაშვილს, რადგან მისმა რომელიმე დამნაშავე ჩინოვნიკმა შეიძლება სააკაშვილის თანამონაწილეობა აღიაროს საქართველოში კაცობრიობის წინააღმდეგ ჩადენილ დანაშაულებში!

ისე, არც თავად ეპარება ეჭვი, რომ მისი და "ნაცთა" ბანდის ადგილი ციხეშია. ამიტომაც "იბრძვის" თანამზრახველთა ციხიდან დასახსნელად, რათა მათი აღიარების წყალობით თავადაც არ აღმოჩნდეს "ვირის აბანოში".

ბაიციანით – ბაზეთ “ილორის” ავტორი – ლეონტი ბიჭიაძე

ლეონტი გალაქტიონის ძე ბიჭიაძე დაიბადა 1934 წლის 15 ივნისს, ჭიათურის რაიონის სოფ. ცხრუკვეთში...

რვაწლიანი სკოლის დამთავრების შემდეგ სწავლა განაგრძო ქალაქ თბილისის მე-20 ვაჟთა საშუალო სკოლაში...

საშუალო სკოლის დამთავრების შემდეგ კომკავშირული საგზურით წავიდა სამუშაოდ ქარხანაში...

წარმოებაში გავიარა ყველა თანამდებობა – რიგითი ოსტატიდან წარმოების ხელმძღვანელამდე...

გახლდათ 1956 წლის 9 მარტის და 1989 წლის 9 აპრილის აქტიური მონაწილე მონაწილე...

რაც შეეხება მის შემოქმედებით-პუბლიცისტურ მოღვაწეობას, უკვარს მხატვრული ლიტერატურა და პრესა...

ჯერ კიდევ საშუალო სასწავლებლის დამთავრებამდე – 16 წლის ასაკიდან დაიწყო სხვადასხვა ჟურნალ-გაზეთებში წერ-

ილების გამოქვეყნება. პირველი მისი წერილი, საარჩევნო თემაზე, დაიბეჭდა ქალაქ ჭიათურის კომკავშირის რაიონული კომიტეტის მრავალტირაჟიან გაზეთ „კომსიტევაში“...

ოფილება გამოიწვია, მაგრამ იძულებული შეიქმნა ამ მძიმე “ვერდიქტს” დამორჩილებოდა, რადგან, სხვა შემთხვევაში, შეიძლება სკოლიდანაც კი გაეციცხათ...

საშუალო სკოლის დამთავრების შემდეგ აქვეყნებდა წერილებს სხვადასხვა გაზეთებში. ბოლო ხუთი წლის განმავლობაში მისი წერილები და ინტერვიუები იბეჭდებოდა გაზეთ „სამშალოს“ და „ბენეფიკის“...

ამრიგად, ბატონი ლეონტი არის გაზეთ “ილორის” აქტიური ავტორი და სახალხო მოძრაობა “სამშალოს” მხარდამჭერი და მიაჩნია, რომ სამეგრელო ყოველთვის დიდ როლს ასრულებდა და მომავალშიც შეასრულებს ქვეყნის ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენისა და შენარჩუნების საქმეში...

ამჟამად ბატონი ლეონტი მუშაობს წიგნზე, რომელშიც აისახება მისი მშობლიური სოფლის და გვარის ისტორია.

მიუხედავად იმისა, რომ საკმაოდ საინტერესო და საქმიანი გზა განვლო, მაინც თვლი, რომ წარსული ცხოვრებიდან ბევრ რამეს შეცვლიდა, ახალი ცხოვრების დაწყების შესაძლებლობა რომ იყო.

რ. შალამაძე

არ ბავახარებ და მართლა სულს ამოვხდი ბივი თარბამაძეს!

“ე.წ. მუხროვანის ამბოხი პროკურატურისთვის პრიორიტეტულ საქმეთა რიცხვში აღმოჩნდა. დაკავებული სამხედრო პირები საქმის ობიექტურ გამოძიებას ითხოვენ და მზად არიან, მაღალჩინოსნების წინააღმდეგ ჩვენება მისცენ...

– ქალბატონო ლია, თქვენც სამხედრო პირი ბრძანდებით და მუხროვანის ამბოხის დროს ეროვნულ გვარდიაში მსახურობდით. რას იტყვით, მართლა “ამოქოქეს ტანკები” მუხროვანში 2009 წლის 5 მაისს?

– მუხროვანში არანაირი ამბოხი არ ყოფილა, იქ იყო დაუმორჩილებლობა – 26 მაისს ჯარს აღლუმზე გასვლას სთხოვდნენ, რაზეც სამხედროებმა უარი განაცხადეს იმის გამო, რომ ომში დამარცხდნენ. მიხეილ სააკაშვილმა ბრძოლის ველზე დაჭრილი და დახოცილი ბიჭები დატოვა და თბილისში ომის “მოგებას” ზეიმობდა. წიკ-ლაურები, თუთბერიძეები და მინაშვილები დღეს რომ გააკვირიან, “გმირები” დაიჭირეს, გმირები არც ბრძოლის ველს ტოვებენ, არც დაჭრილებს და დაღუპულებს. კაცს, რომელიც როყო ტყვეით დაიტყუა ფეხში და გამოიქცევა ბრძოლის ველიდან, – გენშტაბის უფროს კალანაძეს ვუყვარს, – ჯავშანტექნიკას და თავის ბრიგადას ალყაში დატოვებს, გმირი ჰქვია?! 2008 წლის აგვისტოში პროტესტი გამოვთქვი და არ წავედი ომში. გია კივიციანი ჩამოფრინდა, ვეხვეწე, არ ჩამოსულიყო, მაგრამ სამშობლოს უჭირს, აქ როგორ დაერწყო, – დაიუნა. მისი სიკვდილის შემდეგ შევიტყვე. ცხინვალის დაცვაში გადმოყვანილი, დაღუპულებიც და მუხროვანში დაუკრძალავს, თავისი ხელით გაუთხრია საფლავები...

– რა კავშირი ჰქონდა გია კრილაშვილს მუხროვანის ამბოხებასთან?

– გია 27 აპრილს გაფრინდა კიევში და 30-ში დამით ჩამოვრინდა. რომ დავინახე, ედლა მეცა, მითხრა, დამირეკეს, რაღაც საქმეა და ერთ კვირაში უკან უნდა წავიდეთ. ეჭვი მაქვს, რომ ჩემი ძმა ჩამოიტყუეს. 5 მაისს დილით, მას ვიდაცამ დაურეკე, და როდესაც შინიდან გავიდა, მუხროვანს უკვე ალყა ერტყა. 12 საათზე ტელევიზიით დავადაძის ჩვენება გავიკინე და როგორც კი მან გენერალთა შეთქმულება ახსენა, მაშინვე ვიკივლე, ეს მხეცები ძმას მომიკლავენ-მეთქი.

– ეს ადამიანი წლების წინ ჩამოშორდა სამხედრო საქმიანობას და რატომ უნდა ჩამოტყუებინათ?

– რატომ მოკლეს რომან შავაძე? – იმიტომ, რომ ჰქონდა ინფორმაცია აგვისტოს ომზე. ალბათ, გიაც ფლობდა რაღაც მნიშვნელოვან ინფორმაციას. ეს მკვლევარება მხოლოდ მუხროვანს ხომ არ შეეხება? – შეეხო კოჯორსაც, რენჯერებსაც, ყველა ბატალიონს. მოხდა რაღაც ომის დროს, რაც ბიჭებმა იცოდნენ, ჰქონდათ პროტესტი, ამათ კი არ სურდათ ჰყოლოდათ ისეთი ჯარისკაცები, რომლებიც წინააღმდეგობას გაუწევდნენ. გია იმხელა ავტორიტეტი იყო ჯარში, რომ შეეძლო იქ პროცესები ემართა, აეყოლებინა ბატალიონები და სა-თავუში ჩამოეგარყო, ჯარისკაცები გიას უფრო მოუსმენდნენ, ვიდრე ახალაიას. ამათ, უბრალოდ, გაწმინდეს ჯარები, ჩანაცვლეს თავისი კადრებით – უმრავლესობა დაიჭირეს, ბევრი სამსახურიდან გაუშვეს. არანაირი მტკიცებულება არ ჰქონდათ, რომ ამბოხი იწყებოდა – არც ვიდეო, არც აუდიოჩანაწერი. შეეძლო ფაბრიკაცია, მაგრამ ეგეც ვერ მოახერხეს. სხვათა შორის, კადრები, მიშა სააკაშვილი რომ შეევიდა ნაწილში ვანოსთან ერთად და იმუქრებოდა და, მიწიდან ამოიღეთ კრილაშვილი, გახიანთა გადადებულნი.

– ალბათ, თქვენთვის უმძიმესი იყო იმის შეტყობა, რომ გია სამშობლოს მოღალატედ შერაცხეს...

– შევიტყვე, რომ სპეცოპერაციას ესწრებოდნენ უგულავა, თარგამაძე, ახალაია და მერაბიშვილი. ამას წინათ ოთანადის ძმას ეუსმინე, რომელმაც თქვა, სამივე დაკავებული ჩასვეს მიკროავტობუსში, შემდეგ გადმოყარეს და დაცხრილეს. ახლა ასე ამბობენ, მაგრამ მაქვს ეჭვი, რომ ადგილზე სისხლის კვალიც არ იყო და გიას გვაში იქ შემდეგ მიიტანეს. ყველაზე ძალიან ის მამწარებს, რომ ძმა მომიკლეს ვიდაც ნაძირალებმა და მშობრებმა. თურმე ესეც არ აკმარებს და მოკლეს გვიცი თარგამაძე წიხლებით შესდგომა. სრული პასუხისმგებლობით ვამბობ, არ გავახარებ თარგამაძეს, მართლა სულს ამოვხდი მაგ ნაძირალას! გამეცეს პასუხი თარგამაძემ, რას ერჩია ჩემს ძმას?

– ამბობენ, რომ სამივეს ლიკვიდაცია იყო ჩაფიქრებული, თუმცა ფაქტია, რომ მხოლოდ გია მოკლეს.

– ლია კრილაშვილი: – ამბობდის და ოთანადის ცოცხლად დატოვებდა თუ არ უნდოდათ, ამას ვერ მოახერხებდნენ? დარწმუნებული ვარ, ეს სპეცოპერაცია მხოლოდ გიას მოსაკლავად ჩატარდა. ნურავის ექვინება, მაგ რამ გიას სხვა ავტორიტეტი ჰქონდა. ალბათ მოვა დრო და ოთანაძე სიმართლეს იტყვის, ერთი ის უთქვამს, უიარაღოები

ყვედით დაბატონებულნი. “მარშრუტის” ამბავიც დადგინებული იყო. მე შეეხედი სასწრაფო დახმარების მძღოლს, რომელმაც მითხრა, გულანის სასწრაფოდან გამოვიკვამხეს სამი მანქანა, მერე ერთი დატოვეს და 2 წაგვიყვანეს. საერთოდ, როცა ასეთი სიტუაციაა, დაჭრილები ჩვენ შეგვეყავს, ბოლომდე ვეხმარებით, მაგრამ გარეთ არ გაგვანდეს, ფანჯრის მინებზე რაღაცები აგვიფარეს, რომ არაფერი დაგვეჩანა, თვითონ შემოასვენეს და დააწვინეს დაჭრილები. რას მალავენ, თუ ჩემი ძმა სამშობლოს მოღალატე იყო, დაესაჯათ. ექსპერტიზის პასუხიც არ მოგვცეს, გრიფი “საიდუმლო” ადევს. სასამართლოზე გიას სახელიც არ ახსენეს. სამი ექსპერტიზა მოვიყვანეთ, მაგრამ შიშით ვერც ერთმა ვერ ჩაატარა ექსპერტიზა. ახლობლები შიშით ვერ მოდიოდნენ პანაშვილზე. არ გამოვირცხავ, რომ ეს იყო თარგამაძის პირადი ანგარიშსწორება.

– ლია კრილაშვილი: – თარგამაძე მამას კარგად იცნობდა. ის ჩვენს ოჯახში რამდენჯერმე ამოსული, მამას რაღაცას სთავაზობდა, თუმცა უარს ეუბნებოდა. ზუსტად არც ვიცი, რას. მამა კარგად იცნობდა ნაციონალებს, ადარ უნდოდა, მათთან საერთო ჰქონოდა, ამათ მილიონებს ერჩინა, ეწვალა და შრომით მიეღო კაპიკები. მამისთვის მიუღებელი იყო ამათთან თანამშრომლობა. უკრიანაში ჯერ სამხედრო ატაშე იყო, 2004 წელს კი გაუშვეს და თავისი პატარა ბიზნესი ჰქონდა. მამა სულ მასწავლიდა და დღემდე მასწავლის კაცობას.

– სასამართლოსგან რას მოითხოვთ?

– ლია კრილაშვილი: – პირველ რიგში, იმას, რომ დაზარალებულებად გეცნონ, ასევე, სიმართლის დადგენას და გიას სახელის რეაბილიტაციას. ხანდახან ვფიქრობ, ალბათ ასეთი სიკვდილი თვითონ გაუხარებოდა-მეთქი. მას რომ უცხო ხალხის ტაში, ოვაციები და ცრემლები გაჰყვა, ისეთი არავის დაეხიზმრება. გიას ვაჟკაცობაზე ყოველ დღე ახალახალ ამბებს ვიგებ და მწუხარების მიუხედავად, წელში ვიმართები, სიამაყით ვივსები, რომ ასეთი ძმა მყავდა, ის კაცობაში არასოდეს ჩაჭრილა.

– ქალბატონო ლია, მართლა სველდება გიას ფოტოები და როგორ ხსნი ამ მოვლენას ეკლესია?

– გარდაცვალებიდან მე-9 დღეს აღმოვჩინე, რომ გიას ფოტოები სველდებოდა, ზედ ასოები ისახებოდა. ფოტოები საპატრიარქოში მეუფე თეოდორესთან მივიტანე და ახსნა ვითოვ. მეუფემ მითხრა, რა გატირებს, ვერ ხვდები, შენი ძმა ვინ არის, ასეთი რამ ხომ ყველას არ ემართებაო?! რომ არ მოეკლათ, გია ბერად აღკვეცას აპირებდა, ბოლო ხანს სულ ტაძარში იყო და ბევრს ლოცულობდა.

6. ვიცხეპაური

ქართული სულიერების კერები წმინდა მიწაზე. ქართული ბერ-მონაზვნობა: წმ. ჯვრის მონასტერი იერუსალიმში

წმინდა მიწა – იერუსალიმი და მისი შემოგარენი – თავისკენ გვიზიდავს ისე, როგორც არცერთი სხვა ადგილი მთელს პლანეტაზე. წმინდა მიწა – სამშობლოა ყველა ქრისტიანისთვის, რამეთუ ამ მიწაზე განკაცდა უფალი, აქ ქადაგებდა, ახდენდა სასწაულებს, აქ ეწამა და აღესრულა მთელი კაცობრიობის ცოდვებისათვის. ამ მიწაზე ის მკვდრეთით აღდგა, აქედან ამალდა ზეცად. ამ მიწასთანაა დაკავშირებული ადამიანთა მოღვაწის ხსნის მთელი ისტორია. იერუსალიმში თუნდაც ერთხელ მოხვედრის შემდეგ შეუძლებელია წმინდა ადგილების ატმოსფეროს დაევიწყება.

იერუსალიმის მართლმადიდებლური ეკლესია (იმე) – ქრისტიანობის აკვანია, დედა ქრისტიანული ეკლესიებისა, შემნახველია ქრისტიანთათვის უწმინდესი წმინდა მიწის საგანძურისა. იერუსალიმიდან გაერცვლა სახარება მთელს მსოფლიოში. იერუსალიმის ეკლესიამ მსოფლიოს მოუვლინა ისეთი წმინდანები, როგორცაა არქიპისკოპოსი კირილე იერუსალიმელი, იერუსალიმის პატრიარქი იუვენალი, III და IV მსოფლიო ტაძრების მოღვაწე, მაიუმის ბისკოპოსი წმინდა კოსმა, მგალობელი, ბევრი უდიდესი დღესასწაულისა და ვნების კვირების კანონების შემდგენელი; პალესტინის სავანეების დამაარსებლები – დირსი მამები ხარიტონ მქადაგებელი, დიდი ექვთიმე მთაწმინდელი, საბა განწმენდილი და ბევრი სხვა.

XVI ს-ის ბოლოს იერუსალიმში არსებობდა ხუთი ქართული მონასტერი, მაგრამ უკვე XVI ს-ის მეორე ნახევარსა და XVII ს-ის დასაწყისისთვის ქართველებმა დაკარგეს რამდენიმე სავანე. XVII ს-ის დასაწყისში გაღარიბებულმა ქართულმა თემმა ბერძნებს მიჰყიდა თავისი უფლებები გოლგოთის ნახევარზე. XVII ს-ის შუა წლებში ბერები დარჩნენ მხოლოდ წმინდა ჯვრისა (ანუ კვრის) და იერუსალიმის წმინდა ნიკოლოზის მონასტრებში. დანარჩენი სავანეები მიტოვებული იქნა ან იჯარით გადაეცა საერო პირებს. XVII ს-ის 40-იან წლებში ჯვრის მონასტრის არქიმანდრიტმა ნიკოფორე ირახხმა (ირუბაქიძე – ჩოლოყაშვილი) სავანეებში ჩაატარა სარემონტო სამუშაოები, მაგრამ 50-იან წლებში ქართველები იძულებული გახდნენ დაეტოვებინათ თავიანთი მონასტრები დიდალი ვალების გამო. 1682 წელს მონასტრები გაარემონტეს და 1685 წლიდან იქ განახლდა მღვდელთმსახურება, მაგრამ ამ დროიდან მოყოლებული ისინი ბერძნების ხელშია.

ამჟამად აწ განსვენებულ პატრიარქ დიოდორე I-ის გადაწყვეტილებით წმ. ჯვრის მონასტერი, ეკლესია და ერთ დროს მდიდარი სავანეების ნაშთები საჯაროდ ხელმისაწვდომი გახდა და წარმოადგენს სამრევლო მუზეუმს, რომელიც დამოუკიდებლად მუშაობს, განურჩევლად მათი რელიგიური შეხედულებებისა, მოუთხრობს ქრისტიანობის ისტორიის მშვენიერ და მწუხარე ამბებს.

წმინდა ჯვრის მონასტრის დაარსების ისტორია ასეთია: სათავეები

ჯვრის მონასტერი მდებარეობს უღამაზეს მწვეანე ველზე იერუსალიმის დასავლეთ ნაწილში – ჯვრის ველზე (არაბულად ჭადი ველ – უსაღლაბე, იერითზე – ნახალ რეხავია). ჟამთა სვლისაგან გაყვითლებული მისი მაღალი კედლები იპყრობს ყველას ყურადღებას, ვინც კი სტუმრობს წმ. ქალაქს. გარეგნულად მონასტერი შუა საუკუნეების ციხე-სიმაგრეების მსგავსად გამოიყურება. მონასტრის თავისებური მშენებლობა კედლებთან ცისკენ მიმართული ორი უზარმაზარი კვიპაროსი.

მონასტერი მდებარეობს ზღვის დონიდან 750 მ-ის სიმაღლეზე, გორაკების გარემოცვაში, სადაც აღმართულია სამთავრობო კომპლექსის შენობები. მეორე მხარეს განლაგებულია მდიდარი და პრესტიჟული რაიონების მრავალსართულიანი საცხოვრებელი სახლები. ცოტათი მოშორებით კი ველზე გაშენებულია მშვენიერი ქალაქის პარკი.

მონასტრის შესახებ ცნობები მწირია. ოფიციალური მონაცემებით იგი დაარსებული იქნა XI ს-ის 30-50-იან წლებში დირსი ქართველის პროხორეს მიერ (**გიორგი პროხორე შავშელი**) და გააერთიანა მთელს წმ. მიწაზე გაბნეული ქართველთა სამო. არსებობს ასევე **„უბედესი წარსულის გადმოცემები“**.

გადმოცემები მონასტრის დაარსების შესახებ

გადმოცემები და ლეგენდები წმ. ჯვრის მონასტრისა და იმ ადგილის შესახებ, სადაც ის იქნა აგებული, ძირითადად მიეკუთვნება შუა საუკუნეებს – მონასტრის აღორძინების პერიოდს, მაგრამ მათგან ზოგიერთი გაცილებით ძველია.

ერთ-ერთი ასეთი გადმოცემის მიხედვით, მონასტრის დაარსება განეკუთვნება ბიზანტიის იმპერატორის კონსტანტინე დიანს და მისი დედის ელენე დედოფლის მოღვაწეობის პერიოდს, ე.ი. ახ.წ. IV საუკუნეს.

მეორე ლეგენდა, სავარაუდოდ XVIII საუკუნისა, მონასტრის დაარსებას ათარიღებს V საუკუნით და ამ მოვლენას უკავშირებს იბერიის (საქართველოს) მეფე ტატიანს. ითვლება, რომ ტატიანმა, შეუღლა რა წმ. მიწაზე მომლოცველობას, გადაწვივითა იერუსალიმის დასავლეთით იბერიუ-

ლი მონასტრის აშენება მიწაზე, რომელიც კონსტანტინე დიდმა უწყალობა მირიანს, სხვა იბერიელ მეფეს.

მესამე გადმოცემა მონასტრის აშენებას მიაკუთვნებს იმპერატორ ირაკლის მმართველობის დროს. სპარსეთში ლაშქრობიდან გამარჯვებით დაბრუნების შემდეგ წმ. ქალაქში შესვლამდე ირაკლი დაბანაკდა იმ ადგილზე, სადაც ამჟამად მონასტერი მდებარეობს. ის ადგილი პატივსაცემად მიიჩნეოდა იმის გამო, რომ სწორედ იქ გაიზარდა ჯვრის ხე – ხე, რომლისგანაც გამოკვეთეს ქრისტეს ჯვარი. წმ. ჯვარი, რომელიც ირაკლიმ დააბრუნა სპარსეთიდან წმ. მიწაზე, მოჭრილი იყო გოლგოთაზე. სწორედ ირაკლიმ ბრძანა მის მიერ არჩეულ ადგილზე მონასტრის აშენება.

გადმოცემებში მოთხრობილია რეალური მოვლენებისა და ისტორიული პირების შესახებ, რომელთაც მნიშვნელოვანი როლი შეასრულეს წმ. მიწის და განსაკუთრებით

იერუსალიმის ისტორიაში. მაგრამ ისტორიულ მეცნიერებას ჯერ კიდევ არ ძალუძს მათი სანდოობის დადასტურება ან უარყოფა.

არანაკლებ საინტერესოა ლეგენდა იმ მიწის სიწმინდის შესახებ, სადაც დგას მონასტერი. ლეგენდა მოწმობს, რომ ეკლესია აშენებულია სწორედ იმ ადგილზე, სადაც გაიზარდა ჯვრის ხე. XV ს-მდე მლოცველებს შეეძლოთ საკურთხეველის უკან დაენახათ ის ადგილიც, სადაც ხე ხარობდა, და მისი ტანის ნაწილიც.

ამჟამად ეს ადგილი ტაძრისთვის ჩრდილო-აღმოსავლეთით მიშენებული კაპელის შიგნითაა.

ჯვრის ხესთან და მონასტერთან დაკავშირებულ გადმოცემებზე ნათქვამია საეკლესიო წყაროებში და მომლოცველთა სამოგზაურო ჩანაწერებში, ასევე წმ. მიწის აღწერილობებშიც, მოყოლებული XII ს-დან. ამასთან, ცნობილია, რომ თავდაპირველი, ყველაზე ადრინდელი ლეგენდა განეკუთვნება ბიზანტიის ბატონობის პერიოდს (IV-VI სს.) დროთა განმავლობაში გადაწერის პროცესში გადმოცემები იცვლებოდა, იძენდა ახალ დამატებებს, რაც პრაქტიკულად დამახასიათებელია ყველა ლეგენდისა და გადმოცემისთვის და XVII საუკუნეში საბოლოოდ მიიღო დასრულებული ფორმა, რომელმაც ჩვენს დრომდე მოაღწია.

ჯვრის ხის ისტორია სათავეს იღებს ბიბლიურ დროში, მაშინდელი აბრაამის დროს, რომელსაც ღმერთი გამოეცხადა მამრეში სამი ანგელოზის სახით. მაშინ ანგელოზებმა, რომლებიც მიემართებოდნენ სოდომისაკენ, აბრაამს დაუტოვეს თავიანთი სამი კვერთხი. სოდომის განადგურების და ლოტისა და მისი ქალიშვილების ცოდვით დაცემის შემდეგ ლოტმა აბრაამთან შეხვედრისას მის წინაშე აღიარა თავისი ცოდვა და უთხრა, რომ გამოსციდის დანაშაულს. აბრაამმა ლოტს მისცა ანგელოზების სამი კვერთხი, რათა ისინი დაერგო იერუსალიმის შემოგარენში და მიერწვა მდინარე იორდანეს წელით. თუ კვერთხები გაიხარება, ლოტოს ცოდვა ზეცისა და ღმერთის წინაშე შეწყალებული იქნებოდა. ლოტმა შესარულა ყოველივე რაც აბრაამმა დაავალა. მან კვერთხები დარგო ველზე სადაც ამჟამად მონასტერია აღმართული, მდინარე იორდანეიდან ეზიდებოდა წყალს, ებროდა სატანას, რომელიც მას აცდუნებდა, რწყავდა ჩარგულ კვერთხებს და მათ ამოიყარეს ყლორტები, სამი ხე ერთად გაიზარდა – ფიჭვი, კვიპაროსი და კედარი.

არანეველები იყვნენ ხე დაცვა სოდომის მფობისა და ტაძრის აშენების დროს. მაგრამ იუდეისტური ტაძრის ასაშენებლად ის არ გამოდგა. მისგან გამოთლილი დირეები არ გამოადგათ და გადაყარეს, როგორც დაწვევლილი და გამოუსადეგარი. მოგვიანებით სწორედ ამ დირეებისგან შეკრეს ქრისტეს ჯვარი.

მეორე გადმოცემის თანახმად, წმ. ჯვრის მონასტერი დაკავშირებულია იერუსალიმის იუდეური ტაძრის ჭურჭელთან. ბიზანტიის იმპერატორ იუსტინე II მხედართმთავარმა ველისარიუსმა, რომელმაც 536 წ. დაიპყრო რომი, იქიდან გაიტანა ძვირფასეულობა, როგორც იერუსალიმის ტაძრის დამანგრეველ რომაელთა საბრძოლო მონაპოვარი. მოათავსეს იერუსალიმში იუსტინიანეს მიერ ღვთისმშობლის სახელზე აგებულ ეკლესიაში, რომელიც ცნობილია **„ახალი ეკლესიის“** სახელწოდებით. 614 წ. სპარსელთა შემოსევის დროს ძვირფასეულობა გადაამალეს წმ. ჯვრის მონასტერში. 796 წ. არამუსულმანი არაბები თავს დაესხნენ მონასტერს და დახოცეს ყველა ბერი, ამიტომ საჭურჭლის ადგილსამყოფელი აქამდე უცნობია.

მონასტერი V-X საუკუნეებში

ჯვრის მონასტერი იერუსალიმის შემოგარენში განლაგებულ სხვა სავანეებთან ერთად მოხსენებულია იერუსალიმის მართლმადიდებლური ეკლესიის ბიბლიოთეკის ერთ-ერთ ხელნაწერში, რომელ-

იც შეიცავს VI-VII საუკუნეებთან დაკავშირებულ ცნობებს.

1969-1973 წლებში იერუსალიმის საპატრიარქო ჩაატარა სამონასტრო ნაგებობების მსხვილმასშტაბიანი სარესტავრაციო სამუშაოები, რომელიც მოიცავდა სამონასტრო ეკლესიაში მოზაიკური იატაკის კონსერვაციასაც. მოზაიკა იქნა მთლიანად ამოღებული და დამონტაჟებული ახალ მყარ საფუძველზე, რესტავრაციის შემდეგ კი განლაგებული ადრინდელ ადგილას. ამან შესაძლებელი გახდა გარკვეული არქეოლოგიური გამოკვლევების ჩატარება. აღმოჩენის უდიდესი ნაწილი შეადგენდა ადრინდელი მოზაიკური იატაკის ფრაგმენტებს (დიდი ალბათობით ახალი წელთაღრიცხვის VI ს.). ძველი იატაკის ნაწილები აღმოჩნდა სადიაკვნოსა და სამსხვერპლოში, მათი საერთო განლაგება კი იძლევა იმის ვარაუდის საშუალებას, რომ თავდაპირველი შენობის გეგმა, რომელსაც იგი მიეკუთვნება, ემთხვევა ამჟამინდელი ეკლესიის გეგმას.

ამრიგად, არქეოლოგიურმა გამოკვლევებმა შესაძლებელი გახდა მონასტრის მშენებლობის საწყისი სტადიის განსაზღვრა – წმ. მიწაზე ბიზანტიური მმართველობის წლები.

614 წ. სპარსელთა შემოსევის დროს დანგრეული იქნა მრავალი ეკლესია და განადგურდა ბერ-მონაზვნურ თემთა დიდი ნაწილი, უმოწყალოდ დახოცეს ათასობით იერუსალიმელი ქრისტიანი მოქალაქე. ცხადია, ამ საშინელებას ვერ გადაურჩა წმ. ჯვრის მონასტერიც, რომელიც იერუსალიმიდან სულ რამდენიმე კილომეტრში მდებარეობდა. როგორც ჩანს, ისიც ასევე დანგრეული და განადგურებული იქნა.

პალესტინის მიწები გაათავისუფლა მხოლოდ 629 წ. სპარსელებთან ბიზანტიის ომის გამარჯვებით დასრულების შემდეგ. სპარსელების მიერ დაპყრობილი უფლის ჯვარი დაბრუნებული იქნა პალესტინაში და აღიმართა ადრინდელ ადგილას – გოლგოთაზე. მაგრამ სანამ იერუსალიმს დატოვებდა, ირაკლიმ იერუსალიმის პატრიარქს – ზაქარიას მისცა დანგრეული ეკლესიებისა და მონასტრების აღდგენის განკარგულებას საიმპერატორო ხაზინის სახსრებით.

მკვლევართა აზრით, აღდგენის გეგმაში ჩართული იყო წმ. ჯვრის მონასტერიც. შესაძლებელია იმპერატორმა საგანგებო განკარგულებებიც მისცა ამ მონასტრის შესახებ, რამდენადაც სპარსელთა წინააღმდეგ საომარი კამპანია ატარებდა ჯვაროსნული ლაშქრობის ხასიათს, და მის ერთ-ერთ ძირითად მიზანს კი შეადგენდა მაცხოვრის წმ. ჯვრის დაბრუნება.

მაგრამ უკვე 638 წ. პალესტინა და იერუსალიმი დაიპყრეს არაბებმა. არაბთა შემოსევა წარმოადგენდა ქრისტიანთათვის მძიმე გამოცდის დასაწყისს. ბიზანტიისაგან და ქრისტიანული სამყაროსგან პალესტინის მოწყვეტა, ეკონომიკური დაცემა, ქრისტიანების მიმართ არაბი დამპყრობლების მიერ გატარებული რეპრესიები, მონასტრებზე სარკინოზთა და სხვა არაბული ტომების ბარბაროსული შემოსევები – ყოველივე ეს წარმოადგენდა წმ. მიწის უმეტეს ქრისტიანულ სავანეთა განადგურებისა და აოხრების მიზეზს.

ნოდარ ერიაშვილი, პროფესორი (გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

სკორტული კუთხე მიჰყავს შურნალისტ ბიორბი ჯალაღანიას საფრანგეთში მცხოვრებ ულამაზეს და სახელგანთქმულ ფრენბურთელს მუობლიური თბილისი ენატრება

რამდენიმე წელიწადია, ქართულ პრესაში ვიქტორია რავასთან ინტერვიუ ჯერჯერობით, სამწუხაროდ, არ დაბეჭდილა და ეს პუბლიკაცია პირველი მერცხალია.

შეგახსენებთ: მსოფლიო ფრენბურთის ერთ-ერთი კაშკაშა ვარსკვლავი საქართველოს დედაქალაქშია დაბადებული და მეუღლეც ჩვენებური ჰყავს – საქართველოს ვაჟ ფრენბურთელთა ნაკრების კაპიტანი ამირან ჯიოშვილი. ნიჭიერი და იმედისმომცემი სპორტსმენი ვიკა 16 წლის ბავთიანი გოგონა იყო, მისი ოჯახი თბილისიდან საფრანგეთში რომ გაემგზავრა საცხოვრებლად. იქამდე კი, ვიდრე უაღრესად ავტორიტეტულ ფრანგულ საფრენბურთო კლუბ “კანში” მოხვდებოდა და უამრავ ტიტულთან ერთად მსოფლიო პოპულარობასაც მოიპოვებდა, გოგონამ აზერბაიჯანულ და თურქულ კლუბებშიც მოასწრო თამაში... მისმა გამორჩეულმა ნიჭმა და შესაშურმა შრომისმოყვარეობამ მალე გამოიღო შედეგი – საფრანგეთის 16-გზის ჩემპიონი და ამდენჯერვე თასის მფლობელი, ჩემპიონთა ლიგის ორგზის გამარჯვებული და საუკეთესო მოთამაშე, საფრანგეთის ყველაზე ღირსეულ სპორტსმენი – ყველა ეს ტიტული “კანის” ლიდერს, ვიქტორია რავას ეკუთვნის. ვიქტორია მეუღლესა და ტყუპ ქალიშვილთან ერთად საფრანგეთის ცნობილ საკურორტო ქალაქ კანში ლაჟვარდოვან სანაპიროზე ცხოვრობს, მშობლიურ თბილისში ჩამოსვლას კი მომავალ ზაფხულს გეგმავს. მსოფლიო ფრენბურთის ვარსკვლავთან ინტერვიუ მისი

მეუღლის, ამირან ჯიოშვილის დახმარებით ჩაეწერეთ, ვიკასთან საუბარი კი საქართველოში მომხდარი პოლიტიკური ცვლილებებით დაეიწყეთ:

– ფრანგებმა დადებითად მიიღეს ის, რომ საქართველოში არჩევნები დემოკრატიულად ჩატარდა და ჩვენი ქვეყნის პოლიტიკურ ცხოვრებაში ახალი ფურცელი გადაიშალა. მეც ვფიქრობ, რომ დემოკრატიის ხარისხი გაიზარდა, შეიქმნება ახალი სამუშაო ადგილები, გაიხსნება ეკონომიკური საზღვრები, კიდევ უფრო განვითარდება ტურიზმი... საქართველო ხომ ძალიან ღამაში და სტუმართმოყვარე ქვეყანაა!

– მანდ თუ შეიცვალა რამე მას შემდეგ, რაც ნიკოლა სარკოზი აღარ არის ქვეყნის პრეზიდენტი?

– როცა პრეზიდენტი იცვლება, ყველა ქვეყანაში იწყება ცვლილებები. პირველ რიგში კი ვადასახადებ იმატებს (იციხის). დანარჩენს დრო გვიჩვენებს...

– ბოლოს როდის იყავით საქართველოში?

– 7-8 წელიწადი იქნება, თბილისში არ ვყოფილვარ და ძალიან მომეხატრა. თუმცა, ოჯახის წევრები და ახლობლები ჩვენთან ხშირად ჩამოდიან სტუმრად. რა თქმა უნდა, ქართული ნობათით – ღვინით, ყველით, ჩურჩხელებით, სხვადასხვა სუნელით დატვირთულიები (იციხის). მომავალ ზაფხულს კი მთელი ოჯახი ჩამოვალთ საქართველოში!

– რამდენიმე წლის წინ საფრანგეთის ულამაზეს სპორტსმენად დაგასახელეს... ვიქტორია რავა დღესაც ძველებურად პოპულარულია?

– იმედი მაქვს, რომ ასეა... ყველას სურს, იბრძოლოს, გამარჯვებას მიადწიოს და რაც შეიძლება დიდხანს დარჩეს კვარცხლებეკზე. ასე რომ, ვფიქრობ, ჯერ ისევ პოპულარული ვარ...

– ორივენი პოპულარული სპორტსმენები ხართ, მაგრამ, ალბათ, მაინც ამირანს მოიხსენიებენ როგორც ვიქტორია რავას მეუღლეს, და არა პირიქით... ქართველი კაცისთვის ეს რთული ასატანი არ არის?

– მიუხედავად იმისა, რომ ცხოვრების ნახევარზე მეტი საქართველოს საზღვრებს გარეთ გაატარა, ამირანი ნამდვილ ქართველ მამაკაცად რჩება! რაც შეეხება თქვენს კითხვას, ამ მხრივ ყველაფერი რიგზეა (იციხის).

– რას ფიქრობს ფრენბურთელთა ვარსკვლავური წყვილი ქართული ფრენბურთის მომავლის შესახებ? გვაქვს პერსპექტივა სპორტის ამ სახეობაში?

– პერსპექტივა რომ იყოს, ფრენბურთში ახალგაზრდობის მოხილვაც აუცილებელია. ეს ყველაფერი კი პირდაპირ არის დაკავშირებული სპორტულ დარბაზებთან, კვალიფიციურ მწვრთნელებთან, ფედერაციის და სპორტის სამინისტროს სწორ მუშაობასთან და ა.შ.

– თქვენ და ამირანი ტყუპი გოგონას მშობლები ხართ. მათზე მოგვიყვით...

– ნინა და კალისტა უკვე ექვსი წლის არიან. სხვათა შორის, ტყუპიც იმავე დღეს (31 ოქტომბერს - რ.შ.) არიან დაბადებული, როცა მე მოვეველინე ქვეყანას. უკვე სპორტსმენები არიან - ფრენბურთს და ჩოგბურთს თამაშობენ და უნდა ნახოთ, როგორი უნდა იბრძვიან გამარჯვებისთვის. თავისუფლად ლაპარაკობენ ფრანგულ და რუსულ ენებზე, რა თქმა უნდა, ქართული სიტყვების მინიმუმდამდეგს უსმით. აი, როცა საქართველოში ჩამოვლენ, გაცილებით უკეთ ალაპარაკდებიან.

– ფრენბურთის გარდა რით არის დაკავებული ვიქტორია რავა? თქვენსთან პოპულარული ღამაზმანი, ალბათ, არაერთ პროექტში მონაწილეობს...

– ორი საქველმოქმედო ასოციაციის წევრი ვარ. ხშირად მიწევს ინტერვიუზე დათანხმება, ფოტო და სატელევიზიო გადაღებებში მონაწილეობა...

– კანში მცხოვრები თბილისელი ცოლქმრის ოჯახის სუფრაზე ხშირად არის ქართული კერძები და ღვინო?

– როცა ჩვენი მშობლები გვსტუმრობენ, ქართული კერძების ნაკლებობას ნამდვილად არ ვუჩივით – ჩვენს სუფრაზე საცივს, ხაჭაპურს, ბაჟუში ნაწყობილ დედალს და გოზინახსაც კი ნახავთ! გარდა ამისა, თბილისიდანაც ხშირად გვიგზავნიან მოსაკითხის და ჩვენს ოჯახში ქართული სუფრა ხშირად გაშლილი. რაც შეეხება ქართულ ღვინოს, ჩვენი აქაური მეგობრების ხელში, დიდხანს არც ის ძლებს. მერწმუნეთ, ფრანგებს ძალიან მოსწონთ ჩვენებური სამზარეულო და ღვინოები და უკვე სადღეგრძელოების წარმოქმნაც კი ვასწავლეთ, თამადის გარეშე კი ქვიფი ვედარ წარმოუდგენიათ...

ესაუბრა რ. შელაბიძე

გამოვიდა პირველი ტომი სერგეი კრემლიოვის წიგნისა “ბმრია – XXI საუკუნის საუბითესო მენეჯერი”.

გამოცემა განხორციელდა სახალხო მოძრაობა “სამეგრელოს” მხარდაჭერით. წიგნის შექმნა შეიძლება ზუგდიდში, რუსთაველის ქ. №68-ში, სახალხო მოძრაობა “სამეგრელოს” ოფისში. ტელ. 599.209.624

თბილისში წიგნის რეალიზაცია მოხდება ყოველ ოთხშაბათ დღეს, დილის 9 საათზე, ბაქრაძის ქ. №6-ში (დიდუბე). ტელ. 599.573.322.

იციკ მოყე – მე რომ საქართველოში ისრაელის ელჩი ვიყო, ჩავთვლიდი, რომ ჩემი მისია ამ ქვეყანაში ჩაპარდა

მე რომ დღეს საქართველოში ისრაელის ელჩი ვიყო, თანამდებობას დავეთვებდი, – ამის შესახებ საქართველო-ისრაელის ბიზნესპალატის პრეზიდენტი, იციკ მოყემ საქართველოს მიერ პალესტინის სტატუსის მხარდაჭერის კომენტარებისას განაცხადა. მისივე თქმით, თანამდებობას დატოვებდა არა გაერო-ში საქართველოს წარმომადგენლის პოზიციის გამო, არამედ იმიტომ, რომ საკუთარ მისიას წარუმატებლად ჩათვლიდა.

“მე რომ დღეს ვიყო საქართველოში ისრაელის ელჩი, დავეთვებდი თანამდებობას. არა გაერო-ში საქართველოს წარმომადგენლის პოზიციის გამო, არამედ ჩავთვლიდი, რომ ჩემი მისია ამ ქვეყანაში ჩაგარდა. პნელბელობის ჟამს ყველაზე მეტად მნიშვნელოვანია, რომ ისეთი მეგობარი ქვეყნები, როგორცაა ისრაელი და საქართველო, გვერდით დაუდგნენ ერთმანეთს. ჩვენ უნდა გავაგრძელოთ სახალხო დიპლომატიის საშუალებით ჩვენი ქვეყნების მცხოვრებთა დაახლოება. ორმხრივი ბიზნეს-საქმიანობების გაღრმავება არის საუკეთესო გზა ისრაელსა და საქართველოს შორის მყარი ხიდის აშენებისთვის. ორმა მიმართულებამ – სახალხო დიპლომატიამ და ბიზნესურთიერთობებმა უნდა უკარნახონ მთავრობებს ორივე მხარეს, რომ გაუჩნდეთ მეორე მხარის პროფესიონალურად

შესწავლის სურვილი და ერთმანეთთან მართებაში სტრატეგიულად და ადეკვატურად დაგეგმონ სამომავლო ქმედებები. წარსულის და დღევანდელ მაგალითზე შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ყველა არაორდინალურ შემთხვევაში მოსალოდნელია გართულებები”, – აცხადებს იციკ მოყე.

პალესტინის გაერო-ში სტატუსი მუდმივი დამკვირვებელიდან დამკვირვებელ სახელმწიფომდე გაეზარდა, რომელიც გაერო-ს წევრი არ არის. პალესტინის სტატუსის გაზრდას მხარი დაუჭირა 138-მა ქვეყანამ, მათ შორის – საქართველომ. თავი შეიკავა 41-მა სახელმწიფომ, ხოლო 9-მ ხმა წინააღმდეგ მისცა. სტატუსის მინიჭებას კატეგორიულად ეწინააღმდეგებოდნენ ისრაელი და აშშ.

სტატუსის გაზრდა პალესტინელებს გაერო-ს გენერალურ ასამბლეაში მონაწილეობის უფლებას აძლევს, ასევე ზრდის მათი მონაწილეობის დამაჯერებლობას გაეროს სხვადასხვა სააგენტოებში და საერთაშორისო სასამართლოში, თუმცა ეს ავტომატურად არ ხდება.

პალესტინის ადმინისტრაციის თავმჯდომარემ მაჰმუდ აბასმა გაერო-ს სრულუფლებიან წევრობაზე განაცხადა 2011 წელს შეიტანა. თუმცა, აღნიშნულმა განცხადებამ გაეროს უშიშროების საბჭოს მხარდაჭერა ვერ მიიღო.

იუმორი

მამაკაცი მაღაზიაში შედის და გააჩივრებულ ქალს ეკითხება:
– ტრუსები გაქვთ?
– არა!
– არც გაყიდვაში?
***

– გამაგიჟებს ეს ხალხი! ხალიჩა იყიდეს და ყველა სტუმარს ფეხზე ახდევინებენ.
– მე რე, ასე ბევრი იქცევა.
– კი მაგრამ, მათი ხალიჩა კედელზე ჰკიდია...
***

კახელი სანადიროდ მიდის. ზურგანთა საჭმლითა და სასმელებით გაივსო. აიწინიდან ცოლმა გადასახა:
– მიხო, თოფის წაღება დაგაიწყდა!
– არ დაგებრუნდები, თორემ ნადირობისას ბედი არ გამიღიმებს!
***

– დედა, სკოლაში ყველა დიდთავას მეძახის!
– ყურადღებას ნუ მიაქცევ, შვილო, ჩადი მაღაზიაში და 15 კილო კარტოფილი ამოიტანე.
– რამე ტომარა მომეცი.
– ტომარა რად გინდა, შვილო, ქულში ჩაიყარე და ისე ამოიტანე.
***

– ვინ ეშმაკმა მოიგონა ქორწილი, ცოლი არ უნდა მომეყვანა, ცოლქმრობა დიდი სისულელეა! – ამბობს გურული.
– რატომ? – ეკითხება მეგობარი.
– რატომ და, რომ დაფორები, ცოლი ვერ მიტანს, რომ გამოფხიხილდები, მე ვეღარ ვიტან დასანახად!

<p>ISSN 1987-8966 “ილორი”</p> <p>ავტორებს ეკისრებათ პასუხისმგებლობა ფაქტებისა და მონაცემების სიზუსტეზე</p>	<p>რედაქციის მისამართი: თბილისი, ბაქრაძის ქუჩა №6 მე-4 სართული სარეგ. №01018002930 234-32-95</p>	<p>მთავარი რედაქტორი: როლანდ ჯალაღანია სარედაქციო საბჭო: თინათინ ქორიძე, ზურაბ ჯაფარიანი, თინათინ კახალიანი, კლინოპოლი, გივი სოხიანიანი, ლევითი ქობალია, ბიორბი სიჭინავა, ნოზარ სალაყანი (ბალი)</p> <p>ტექნიკური რედაქტორი: გიორგი ჩოლოყიანი გაზეთის მენეჯერი: ზურაბ ქობალია 599-34-37-27</p>	<p>გაზეთ “ილორის” გაცნობა შეგიძლიათ “საქინფორმის” ვებგვერდზე WWW.saqinform.ge</p>
--	---	--	--